

003438

EVISKĖS IBURIJAI

Nr. 37 (38)

TORONTO, Ontario, 1950 m. RUGSĖJO (September) mėn. 14 d.

Kaina 10 c.

The Lights of Homeland

Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian R. C.

Society of Canada.

Authorized as Second Class Mail
Post Office Department, Ottawa

SAVAITRASTIS

Leidžia Kanados Lietuvių

Katalikų Kultūros Draugija

941 Dundas St. W., Toronto,
Ont. Canada

AR DAR ILGAI?

Bolševizmas atėjo ne vien su nauja socialine doktrina ir nauja valstybine santvarka, bet ir su nauja morale, su nauja etika. Viskas yra gera, kas jo tikslui tarnauja. Viduje tai reiškiasi žmogaus pavergimu, o visišku pacukojimu režimui, o pasaulyje — beatodairiška brutalia agresija, sujungta su cinikiška laikysena, beaugančia atitinkamai augančiai galiai.

Bolševikinių diplomatų laikysena yra stačiai pribloškianti. Tai spiovimas į visus senuosius papročius bei santykiavimo formas ir begėdiškas aklošėškumas. Šiandieniniai diplomatų susitikimai, kur dalyvauja Sovietų atstovai, neteko jokio orumo ir rimties. Nes sovietų diplomatai elgiasi lyg pavolgio kolchozų mitinge.

Eilę metų izoliuoti, diplomatų tarptautiniuose susitikimuose nedalyvavę, bolševikai pagaliau vėl išėjo į pasaulio sceną. Jų pirmieji pasirodymai dar nebuvo aklošėiški. Dar ir Litvinovo ir net Molotovo eroje buvo stengiamasi prisiderinti prie pasaulinių tradicijų, neišsiskirti. Nes Sovietų Sąjunga dar nesijautė pakankamai pajėgi — bijojo, kad su jais tada niekas nei nekalbės.

Padėtis pasikeitė po karo, kai Sovietų Rusija pasijuto galybe. Tada ir senojo stiliaus Molotovą pakeitė Višinskis, savo pasireiškimų metodais atsiėmęs iš bolševikinio teismo prokuroro praktikos. Diplomatus susirinkimuose prasidėjo karčiaminis koliojimas. Karo kurstytojai, provokatoriai, klastotojai, melagiai ir panašūs žodžiai, kokių diplomatai anksčiau vengdavo net intymiuose pasikalbėjimuose su savo patarėjais bei sekretoriais, ėmė skambėti iš tarptautinių konferencijų tribūnos ir skverbėsi į diplomatinį susirašinėjimą bei notas.

Dar blogiau. Šitokie žodžiai taikomi ne kažkokiems prašaliniams, bet atsakingiems pareigūnams bei ministeriams valstybių, su kuriais, sakoma, esą geri draugiški santykiai.

Azijiatiško galiūno aklošėškumas reiškiamas ir veiksmams. Padaromas visam pasauliui matomas nusikaltimas ir nesivairuoma, net nerudonuojant

teigti, kad ne aš šunybę padariau, bet man balandėliui nekaltam ją padarė. Kad štai ir su Korėja. Suorganizavo užpuolimą, apginklavo, apmokė, pristatė savų instruktorių ir vadovauja operacijoms, o visa gerkle šaukia, kad imperialistiniai kapitalistai kišasi į laisvos tautos vidaus reikalus. Parodyk dokumentą ar primink faktą, atkirs, kad tai eilinė provokacija, dvi valandas jau tūkstantį kartą kalbės apie imperialistinio kapitalizmo išnaudojimą pasaulio tautų ir nusių į vietą patenkintas, kad iškoliojo, kad "atsakė", nors visiems matomiems faktams atremti ar kaip nors iškommentuoti nebus pasakęs nei žodžio. Jei kas primins sovietinėje santvarkoje veikiantį baisią žmonių naikimo mašiną, bolševikinis diplomatas pasakys ilgiausią kalbą apie kapitalistinės sistemos, išnaudojimą kolonialinių kraštų gyventojų ir pareikalaus sudaryti komisiją tų kraštų socialinėms sąlygoms iširti, bet neleis nei užsiminti, kad toji pati komisija galėtų atvykti tuo pačiu tikslu į Sovietų Sąjungą. Toji kalba jam bus naudinga, nes pasleista amuose kolonialiniuose ir kapitalistiniuose kraštuose bus įrodymu, kaip bolševikai rūpinasi išnaudojimu žmogumi.

Jau kelinti metai pasaulis kankinasi šitokiam aklagatvyje ir neranda išeities. Jau senokai pasigirdo balsų, kad sovietų aklošėškumą galima pašalinti tik pagrasinimu jėga. Kaip vakarų Europos karčiamose, pastačius tvirtą milžino išvaizdos durininką, į kurį pasižiūrėjus kiekvienam triukšmą dariai nuotaka puola. Net ir nuolaidusis Achesonas jau senokai už tokį durininką pasisakė, bet kol kas jis dar neatganytas, dar su silpnais myksulais.

Ištikrųjų čia reikalingas naujas Cicero, kuris ne tik sugebėtų pasakyti: "Ar ilgai dar bandys mūsų kantrybę, Katilina?", bet sugebėtų, kaip Cicero, suorganizuoti tą Katiliną pašalinančią jėgą. Ne durininko milžino reikią, bet jėgos, kuri tai sugniuždytų triukšmadarį, kad jis ne tik kitą vakarą, bet niekad nebepasirodytų.

Kanadoje pakeliami mokesčiai

Kanados mokesčių pakėlimo jau senai buvo laukiama ir ne vienas ministeris apie tai buvo prisiminęs, bet tikslus vyriausybės planas šiuo reikalu sužinome tik iš finansų min. Abbott rugšėjo 7 d. parlamentui referuoto biudžeto papildymo pasiūlymo. Biudžeto pajamos siūloma pakelti naujais mokesčiais tiek, kad padengtų karo biudžeto išaugusias sumas.

Pirmiausia nenumatoma pakelti asmeniško pajamų mokesčių, bet korporacijų mokesčiai pakelti 5%. Toliau pakeliamas svaiginamųjų gėrimų mokesčiai taip, kad praktiškai alaus puskvortė turėtų pabrangti 1

centu, o spiritinių gėrimų 26 uncijų butelis 12-15 centų. Gaivinančių gėrimų pakeliamas mokeskis penkių centų bonkute pabrangina 1 centu. Panašiai pabranginami saldainiai, šokoladas ir kramtomoji guma. Įvairių technikos gaminių mokesčiai pakelti 10-15%; auto, fotokameros ir foto reikmenys, laikrodžiai, kišeninės plunksnos, tualetų reikmenys ir tt. Elektros reikmenų mokesčiai pakelti 15%, bet išskirti yra šaldytuvai, skalbiamos mašinos ir krosnys.

Visų pakeliamųjų prekių išskaičiuoti neįmanoma, bet tuo tarpu stengiamasi nekelti mo-

Blokuos Baltijos jūrą

Sovietų Mokslo akademijos biuletenis paskelbė straipsnį, kuris įrodinėja "neginčijamą Baltijos kraštų tautų teisę sudaryti sutartį, kuri išplaukiojimo Baltijos jūroje išskirtų visus ne Baltijos kraštų laivus". Ir 1857 m. Kopenhagos sutartyje nesą nieko pasakyta apie kitų kraštų teises plaukioti Baltijos jūroje. O išėjimai iš Baltijos jūros turėtų būti visų jos kraštų kontrole, atseit ne vienai Danijai priklausyti. Vakaruose spauda šį straipsnį laiko ženklu, kad Baltija bus bandoma uždaryti.

Ar bus tarptautinė kariuomenė?

Iš oficialių sluoksnių apie specialius JTO dalinius tuo tarpu neskelbiama nieko, tačiau sklinda gandai, kad toks tarptautinis korpusas, sudarytas iš savanorių, vis dėlto bus kuriamas. Jo vadu, esą, bus paskirtas dabartinis Kanados gen. gubernatorius Alexander. Spėjama, kad su tuo turėtų ryšio ir gen. Anders kelionė į Kanadą bei JAV, o taip pat Lenkų egzilinės vyriausybės perspėjimas lenkams neiti į jokių ne pačių lenkų organizuojamų dalių (žr. 6 psl.). Išeiti, kad lenkai nori sabotuoti tokio korpuso sudarymą, jei jiems nebus leista jo viduje turėti savus vienetus.

Bendras V. Europos biudžetas

Prancūzija sūlo, kad visos vakarų Europos valstybės suderintų savo gynybos biudžetus pagal pajėgumą. Prancūzija jaučiasi, kad dėl jos strateginės padėties Europos gynybai tenka perdidelė našta. Prancūzai tikisi, kad šiuo reikalu bus šio to pasiekta dabar vykstančiame trijų užsieninių ministrų pasitarime.

Ar vetuos?

Saugumo Taryba prieš susirenkant JTO plenumui ruošia pranešimą apie savo veiklą. Malikas pareikalavo, kad apie S. Tarybos darbus nuo rugsėjo 13 d. nebūtų pranešta nieko, nes dėl Sovietų Sąjungos nedaravimo jie neturėtų jokios galios. Jo reikalavimas atmetas 10 balsų prieš 1. Bet Malikas dar gaudina vetuosius visą raportą.

Ukinė kontrolė JAV

Praeitą šeštadienį prezidentas Trumanas paskelbė įvedęs atlyginimų ir kainų sistemą. Pirmiausia bus pakeliami mokesčiai, pailginoti darbo valandos ir kitos priemonės priimtos, kad per metus saugumo reikavimas būtų galimas pakilti bent 30 milijonų dolerių.

— CAPETOWN. — Felmaršalas J. Ch. Smuts, 80 m., mirė rugšėjo 11 dieną.

Kartojasi Baltijos istorija Tol. Rytuose

Rugšėjo 5 d. JAV Valstybės Departamentas paskelbė, kad rugšėjo 4 d. dvimotorinis bombonešis su sovietiškais ženklais Korėjos vandenys puolė JTO lėktuvus ir buvo nušautas. Nukritusiam lėktuve JTO naikintojas rado sovietų karininko laivą, kurio asmenybė nustatyta iš dokumentų — leitenantas T. V. Mišin. Apie įvykį tuojau buvo pranešta JTO generalinio sekretoriui Tr. Lie ir Saugumo Tarybos pirmininkui G. Jebbs.

Malikas pareiškė tik, kad tai būsimi eilinė provokacija prieš JTO plenumo posėdį, bet jis tuo reikalu dar negavęs žinių iš Maskvos. Popiet prasidėjusiame Saugumo Tarybos posėdyje JAV delegatas šį įvykį pavaizdavo kaip įrodymą, kad yra pavojus Korėjos konfliktui išsipletėti ir pasiūlė priimti jo vyriausybės jau liepos 31 d. pasiūlytą deklaraciją, turinčią

tikslo neleisti konfliktui išsipletėti. O kad yra pavojus jam išsipletėti, be šio incidento rodos ir faktas, kad Korėjos pasienyje Mandžurijoje esą koncentruojamos didelės pajėgos kiniečių. Sovietai gi dedą pastangų sutrukdyti susitarimą tarp kinų komunistų ir tų JTO karių, kurie veikia bendrai Korėjos agresijai pašalinti. Į tai Malikas atkirto, kad kariuomenės į Korėją siunčią tik JAV vasalai, o rezoliuciją jis vetuosiąs, jei ji būtų priimta.

Rugšėjo 6 d. Maskvos radio paskelbė, kad Sovietų Rusija pasiuntusi JAV protesto notą dėl lėktuvo nušovimo. Tai buvęs tarptautinės teisės pažeidimas, nes lėktuvą buvęs neginkluotas ir skrisdamas iš Port Arthur į Hai-Yun-Tao salą, esančią 140 km. nuo Korėjos, skridęs bent 10 km. nuo JAV laivų ir buvęs numuštas 11 JAV naikintuvų. Sovietų vyriausybė primenanti didelių komplikacijų gresmę dėl tokio žygio, reikalaujanti atlyginti nuostolius ir nubrausti nusikaltėlius. Kaip matome, pozicija visai tokia, kokią JAV buvo užėmusios dėl jų nušauto lėktuvo virš Baltijos jūros.

Tą pačią dieną Malikas apie notą painformavo Saugumo Tarybą, pareiškdamas, kad tai vien jo vyriausybės ir JAV reikalas ir šio incidento nereikia svarstyti. Tuo tarpu Austin pareiškė, kad jo vyriausybė neturėtų paprašysianti S. Tarybą klausimą smulkiai išdiskutuoti. Maskvoje įvyko visa komedija. JAV ambasadorius atsisakė notą priimti, tardamas, kad tai ne JAV, bet JTO reika-

las, nes jų pajėgos ten operuoja. Kai notos nuorašą atnešė pasiuntinė, pasisakiusi, kad nemoka angliškai, ir paliko ambasadoje, ji buvo vėl parslysta.

Į Korėją siųs tik 15.000

Ministeris pirmininkas St. Laurent buvo pareiškęs, kad vyriausybė numatanti į Korėją pasiųsti tik dabar organizuojamą brigadą, o jei iškiltų reikalas siųsti kariuomenės dar kitur, būsiąs susauktas parlamentas. Parlamentas rugšėjo 9 d. nutarė, kad į Korėją gali būti pasiųsta iki 15.000 karių. Specialioji brigada organizuojama iš 10.000, o Kanados laivyno ir aviacijos Korėjoje dabar yra apie 1.500. Manoma, kad kaip tik šių ginklų rūšių skaičius bus padidintas.

Didina įgulas Europoje

Rugšėjo 9 d. prezidentas Trumanas pasirašė įsakymą padidinti JAV karines pajėgas Europoje. Tuo tarpu JAV Europoje turėjo apie 100.000 karių: 85.000 Vokietijoje, 10.000 Austrijoje ir 5.000 Trieste. Kiek dabar bus padidinta, neskelbiama.

Iš Frankfurto minima 5 divizijos, bet ištikrųjų JAV 5 laisvų divizijų tuo tarpu visai neturi. Visame krašte besą likę 2-3 divizijos.

JAV kartu ragina padidinti savo įgulas Europoje ir kitas Atlanto pakto valstybes, o Europos valstybes ragina padidinti savo kariuomenes. Jau per dabartinį trijų užsieninių reikalų ministrų susitikimą būsiąs taip pat sprendžiamas vyriausiojo vado ir bendro štabo klausimai.

SAVAITĖS APŽVALGA

Diržus susiveržiant...

Supratusios komunizmo pavojų, tautos nejuokais pradeda ginkluotis. JAV netikėtai pasiūto Korėjoje įsivėlusios į karą, kuristik vienas Dievas žino kaip pasibaigs. Joms tenka nešti didžiausią ginklavimosi našą. Europa šiandien randasi nedėkingam elgetos vaidmenyje ir gyvena beveik vien tik JAV išmaldą. Nauji milijonai dolerių metami ginklavimosi reikalams JAV, Kanadoje, Didž. Britanijoje ir kituose kraštuose. Kanada tuo tarpu medidina asmens mokesčių, apsiribodama vien tikta kai kurių liuksusinių prekių ir kitose apyvimo didėnėmis taksomis. Tačiau, labai nes dėl Sovietų Sąjungos nedaravimo jie neturėtų jokios galios. Jo reikalavimas atmetas 10 balsų prieš 1. Bet Malikas dar gaudina vetuosius visą raportą.

Nors visų eilinių piliečių akys dabar yra nukreiptos į Korėją, tačiau strategai ir politikai ne juokais susirūpino Europos likimu. Dabar jau kiekvienam aišku, kad komunistų manevras Korėjoje siekia nukreipti dėmesį nuo Europos. Sovietai niekada nesivėlė į karą Azijoje. Ten jie turi pakankamai galingą ginklą — viską pradėdami laurus Korėjoje ir baigiant komunistine Kinija. Tuo tarpu Europoje jų šaltelėti yra aiškiai per silpnai. Čia jau galutiną žodį noromis nenoromis tenka tarti sovietams. Milijoninės sovietų armijos nedviprasmiškai liudija, kas įvyktų, jeigu Stalinas vieną gražią dieną duotų įsakymą pajudėti į Vakarus. Tokioje kvailioje situacijoje Europa dar niekada nebuvo atsidūrusi. Vokietijos parinės galybės likvidacija Europą išmušo iš pusiausvyros. Pirmasis sovietų smūgis būtų skirtas Vakaru Vokietijai. Vietoj gausių ir gerai ginkluotų divizijų ten skaičius būtų mažesnis.

Smarkios kovos Korėjoje

Pastarąją savaitę Korėjoje komunistai buvo išvystę smarkiausius puolimus nuo pat karo pradžios. Jiems pavyko pralaužti šiaurės frontą, kurį gynė pietinių korėjiečių divizijos. Pohang atsidūrė komunistų rankose. Jie netgi buvo pasiekę svarbų geležinkelį mazgą Yongchon. Per jį eina visos tiekinamos rytiniu Korėjos pakraščiu į Taegu. Tuo būdu Taegu net iš dviejų pusių atsidūrė tiesioginėje priešų grėsmėje — iš vakarų ir iš šiaurės rytų. Čia ryškiai pastebimi du priešų kyla. Vienas iš jų suka į vakarus Taegu kryptimi, antrasis eina Kyongju linkme į pietus ir per Kyongju į Pusan. Amerikiečių pradėti priešpuoliai komunistus sulaikė ir net kai kuriose vietose pastūmė atgal. Atrodo, komunistų puolimas vėl susto-

ja dėl tiekimo sunkumų. Kovos vyksta vos 5-8 mylių nuotolyje nuo Taegu.

Tuo pačiu metu, raudonųjų dalinių pradėjo smarkų puolimą pietiniame fronte. Čia jie mėgino pasiekti Yongsan, norėdami atkirsti amerikiečių tiekimą iš Pusan, į Taegu. Tačiau iš Yongsan jie buvo sekančią dieną išmušti. Nieko nepešė ir antrasis jų smūgis, nukreiptas į Masan, — vos už 27 mylių nuo Pusan.

Didesnį įtempimą amerikiečių ir sovietų santykiuose atnešė amerikiečių numuštas sovietų bombonešis. Iš vandens iššvėjos sovietų leitenanto laivonas su visais asmens dokumentais šį kartą neleidžia abejojti, kad lėktuvas tikrai priklauso sovietų aviacijai.

Dėmesys krypta į Europą

Nors visų eilinių piliečių vizijų ten šiandien randasi nedidelis skaičius britų, amerikiečių ir prancūzų okupacinių pajėgų. Jokie rimtesnio pasipriešinimo sovietams jos negalėtų išvystyti. Prancūzijos militarinė galybė buvo nušluota Hitlerio agresijos paskutiniojo karo metu. Tiesa, Atlanto pakto tautos mėgino atkurti, bet viskas vėjo vėjo. Vėl visuose šiuose klausimuose amerikiečių ir sovietų santykiams daroma pilnos paradosų. Dar taip neseniai jie grovė. Vakaru Vokietijos sunkiąją pramonę. Mašinas siuntė reparacijų sąskaiton net į Sovietų Sąjungą. Ten jos, aišku, pradėjo kasti ginklus sovietams, vadinasi, sustiprino sovietų militarinę produkciją, kuri dabar yra nukreipta prieš Vakaru Europą ir jos globėjas JAV. Tuo tarpu vokiečiai, būdami arčiausiai sovietų invazijos grėsmės, šiandien pirštus kramtosi, norėdami gėlėti save ir tuo pačiu Vakarams.

Heinz Guderian pareiškimas

"U.S. News and World Report" atstovas kreipėsi į buvusį vokiečių generalinio štabo viršininką pulkininką generolą Heinz Guderian — žinomą tankų specialistą, norėdamas patvirtinti, kad dabar galvoja vokiečių strategai. Generolo atsakymas buvo labai trumpas — jeigu kas nors Europoje gali sulaukyti sovietus, tai padaryti galėtų tik vokiečių divizijos. Dvidešimt penkių ar trisdešimt gerai ginkluotų ir motorizuotų divizijų jo nuomone pakaktų pirmiesiems sovietų smūgiams atlaikyti. Tačiau šiuo klausimu jis sutiktų

tik tada kalbėti, jeigu vokiečiai gautų lygias teises su kitomis Atlanto pakto tautomis. Ir čia jis ironiškai nusišypso, kad Vakarų sąjungininkai bijo vokiečių apginkluoti sunkiaisiais ginklais. Piliotis ir durtuvais apginkluotos tos divizijos sovietų tikrai nesulaikys. Daleiskim, jei sovietai pradės veržtis į V. Vokietiją, o vokiečiai, neturėdami prieštančinių artilerijos turės laukti, kol su prieštančinėm patrankom atvyks prancūzai ir talik, sovietai jau bus seniai peržengę Reną. Tokiomis sąlygomis joks vokiečių generalas nesims vadovauti kovai, nes ji būtų paprasčiausia savižudyse.

Didina įgulas Europoje

Amerikiečiai nori, kad vyr. vadas būtų amerikietis. Kanados oficialūs sluoksniai ryšy su tuo pareiškė, kad Kanada negavusi jokio krašto prašymo padidinti savo įgulas Europoje, negavusi taip pat JAV panašaus pasiūlymo. Atseit, Kanados vyriausybė dar neapsisprendė.

Dideli manevrai

Rugšėjo 11 d. apie 100.000 JAV, D. Britanijos ir Prancūzijos kariuomenės pradėjo didžiulius manevrus, dalyvaujant šarvuotiems, artilerijai, aviacijai ir oro desantams iš Trieste. Vaizduojamas sulaikymas prieš šioje žemėje iš Sovietų žonos ir Čekoslovakijos. Manevras stebi visų Atlanto pakto valstybių delegacijų.

Sekančią savaitę New Yorke susirenka trijų didžiųjų užsieninių reikalų ministrų. Prez. H. S. Truman tarėsi su valstybės sekretoriumi Acheson, gynybos sekretoriumi Johnson ir JAV okupacinių pajėgų viršininku Vokietijoj McCloy. Spėjama, kad šiuose posėdžiuose buvo aptarti Vokietijos apginklavimo reikalai. Atrodo, JAV nori apginkluoti 10 vokiečių divizijų ir jas įjungti į Atlanto pakto tautų kariuomenės skaičių. Tačiau ką tuo reikalu pasakys Prancūzijos ir Anglijos atstovai? Acheson taipogi yra linkęs pasiūlyti Vokietijai penkias amerikiečių divizijas. Tačiau, jeigu visi šitie planai būtų įgyvendinti, Europa galėtų lengviau atsikvėpti, nors pavojus dar ir nebūtų pašalintas, nes vargu ar tos planuojamos divizijos galėtų atstverti milijonines sovietų armijas, stovinčias ampus geležinės uždangos ir laukiančios ženklo iš Kremlius... Vyt. Kastytis.

Tėviškes žiburiai

THE LIGHTS OF HOMELAND
SAVAITRAŠTIS

Redaguoja Redakcinis Kolektyvas

Redaktorius Dr. A. Šapoka

Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija

Published by Lithuanian R. C. Cultural Society of Canada

Prenumerata Kanadoje \$3, JAV — \$3 amerikoniški, Australijoje, Pietų Amerikoje ir kitur — \$4 amerikoniški, pusel metu — Kanadoje \$2, visur kitur \$2,50. Atskiras nr. 10 ct.

Adresas pakeltimas 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)

941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada. Telefonas AD 4265

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė

Tauta yra daugiau kaip vienas sumas atskiri žmoniai, kurie sudaro. Tauta yra bendruomenė. Tautai reikiama, kad atskiri tautos nariai, vistiek kur jie begyventų, tarp savęs yra susiję tam tikro organiško ryšio. Tautai ryšys atsiranda iš bendros kilmės, iš bendros tėvų žemės, bendros istorijos, bendros gimtosios kalbos, bendrų tautinių papročių ir tradicijų. Iš to ryšio kyla tautinio solidarumo sąmonė, kurios vedami mes ne tik branginame ir palaikome savo tautines vertybes, ne tik bendromis pastangomis siekiame savo tautai padėti, bet mūsų tautinio solidarumo sąmonė praktiškai apreiškia ir glaudžius tarpusavio tautiečių bendradarbiavimą, kur kiekvienas bendruomenės narys gyvena ne tik sau, bet ir bendruomenei, kur savo ruožtu bendruomenė rūpinasi kiekvienu savo nariu.

Bet kad tautinės bendruomenės narių organiškas tarpusavio ryšys neliktų tik pasyvus tam tikros priklausomybės jausmas, kuris ilgai tui ir išbiesti gali, tai pačio to ryšio pradžioje, pačio žmogaus pradžioje yra dvasinė vertimasis apreiškinti praktiškai veiksmas. Bendruomenės nariai pačios savo prigimties skatinami tarp savęs bendrauti. Iš to kyla tautinės bendruomenės narių santykiavimo formų nustatymo ir palaikymo reikalas, žodžiu, iš to kyla tautinės bendruomenės organizacijos reikalas.

Aukščiausią savo organizacijos laipsnį tautinė bendruomenė pasiekia sukurdamas savo tautinę valstybę. Bet mes turime daug pavzdžių, kai tautinė bendruomenė tam tikrų veiksmų yra sukludoma ar sukludytą savo valstybę turėti. Tokiu atveju tautinė bendruomenė turi tenkintis žemesnio laipsnio organizacija. Izraelio tautinės bendruomenės kelias iki savos valstybės atstatymo čia yra klasinis pavyzdys.

Dar daugiau. Ir tautinė valstybė dažnai visos tautinės bendruomenės neapima. Todėl tos tautinės bendruomenės dalys, kurios apspręstos gyventi kitų valstybių sienose, yra privirstos vietoj savo tautinės valstybės tenkinis žemesnio laipsnio tautinės bendruomenės organizacija.

Mes, lietuviai, nors labai žymūs dalis savo tautinės bendruomenės jau ilgus laikus turime įsikūrusius už Lietuvos valstybės sienų, ligi šiol nebuvo pasirūpinę duoti toms savo tautinės bendruomenės dalims tinkamos bendruomenės organizacijos, tenkindamiesi sporadine privatine iniciatyva, paremta arba kurios idėologijos, arba savišalpos ar kurių kitais mažiau ar daugiau daliniais uždaviniais, dalinių tikslų draugijomis. Tik pastarųjų metų mūsų tautos didžiosios nelaimės ir pavojus, kad pats tautos kamienas bolševikų vykdomo genocido gali būti sunaikintas, atkreipė mūsų dėmesį į reikalingą nedelsiant duoti mūsų tautinei bendruomenei, tikrai sakant mūsų tautinės bendruomenės, kurios galutinės uždangos įvairios krašto esančioms dalims bendruomenės organizaciją. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės organizacijos sudarymas mums tapo tautinės gyvybės klausimas.

Reikia be galo su nuostaba didžiai apgaileti, kad šios tautinės gyvybės išlaikymo pastangos toli gražu nevisų mūsų tautinės bendruomenės sluoksnių buvo suprantos ir įvertintos. Nieko dėl to nekaltinant ir ne teisiant vistiek labai būtų džiugu, kad bent artimiausioje ateityje abuojuose ir juo labiau priešiškuose tautinės bendruomenės organų sudarymui pakeistų visuotinis reikalo supratimas, entuziazmas ir gyvos tautinės bendruomenės išlaikymo besąlyginis statymas aukščiausiai bet kuriuos kitus dalinius tikslus.

V. V-nas.

Kanados kariniai užsimojimai

Rugsejo 6 d. krašto apsaugos min. Claxton parlamente išdėstė vyriausybės karinės programos metmenis.

Užsienio tarnybai skirtam daliniui esą suverbuota jau trys ketvirčiai divizijos, bet šitokios pilnos divizijos suformavimas, esą, Kanadai būtų nepakeliamas, nes per daug prislėgtų tautos meto ūkį. Nekalbant apie vyrų atsargas, nepakeliamos būtų divizijos apginklavimo išlaidos, nes šarvuotųjų divizijai reikėtų \$500.000.000, o pėstininkų divizijai \$100.000.000. Jos išlaikymas taip pat daug kainotų, nes divizijos išlaikymui reikią miestelio masto įrengimų.

Kadangi sausumos pajėgų plataus masto įsiveržimo nesą laukiama, tai ruošiamasi prieš oro atakas. Opiausiose bei pažeidžiamose vietose esą įrengiamos radaro stotys, apie kurių vietas spauda prašoma neraišyti. JAV padedančios įrengti radaro tinklą Kanados šiaur-

reje, nes Kanados apsaugos linija tarnaus ir JAV saugumui. Laivyno programoje numatoma pastatyti 26 laivus — 3 kreiserius (du jau užsakyti), 10 naikintojų, 5 fregatus, 7 minininkus ir 1 ledlaužį. Žmonių skaičius laivyno tarnyboje bus apskaičiuotas iki 13.400. Laivynas dar turės numatę pastatyti poravandeninių laivų medžiotojų, kurie kainuos po \$8.000.000. Trys jau esą užsakyti.

Sausumos kariuomenę numatoma padidinti iki 43.000, vietoj esamų 23.000, o su naujais suverbuotais — 30.800. Šiūlymas pasiskirti pratimams diviziją ir paruoštą vėl paleisti namo kaip specialų rezervą, esąs neįvykdomas, nes per daug kainotų. Tam reikalingi esą reikėtų sudaryti dar 10.000 vyrų specialią nuolatinę tarnybą, visa tai kainotų \$50—60.000.000 per metus, o apmokymas turėtų užtrukti nemažiau 7 mėnesių. Ministerio nuomone pakaks

Sovietu karinis pasiruošimas

III. KARINIS SOVIETŲ PAJĖGUMAS

Neseniai dar JAV sovietinį karinį pajėgumą laikė iluizija. Korėjos karui prasidėjus tas išpūstas optimizmas, dėl kurio buvo savo jėgos pervertintos, pradėjo pamažu išnykti.

Pastaruoju metu veik visoje Amerikos spaudoje skelbiami tie patys duomenys apie sovietų apsiginklavimą. Sovietų ir JAV ginklų palyginami duomenys, kurių tikrumas man kelia abejonių, nūdien esą tokie:

Lėktuvai	16—19.000	57.500
Šarvuotieji	40—5.000	6.000
Povandeniniai laivai	270	70
Karo laivai	157	731
Kariuomenė	175 diviz.	45
Atom. bombos	15—25	350—450

Neseniai apsiginklavimo žinovas William Greenhalgh turėjo paskaitą karo technikos mokykloje, kurioje nurodė, kad JAV težinančios sovietų apsiginklavimo duomenis, buvusius praėjusio karo metu. Tie duomenys pastaruoju metu bus patobulėję, tačiau abejoju, kad jie būtų tikslūs.

Jei minėti duomenys bent kiek atitinka tikrovę, negalima daryti išvados, kad sovietai būtų „kepurėmis užmėtom“. Korėjos bandymas įrodė, kad ne vien technikos persvara yra lemianti. Karių psichologija yra nepašalinta veiksnys tuose „pratimuose“.

JAV nuolatinis šauksmas visuotinės mobilizacijos rodo nepasitikėjimą 10 kovos divizijų prieš sovietų 175.

Dabartinė lopomoji mobilizacija daugelyje politikų sukelia nepasitenkinimą, nors masė šnipščia: kariam galui mes turime lieki kraują svetimos žemės.

JAV karo ministerijos liovėsi vedusios burbulio politiką. Karo atveju laiko galimui, kad sovietai bombarduos JAV didmiesčius. Europos gynybos klausimas tampa vienu svarbiausiu Pentagono (JAV kariuomenės vadovybė) smegenų trestas nurodo, kad sovietinis karo smūgis vak. Europoje turi būti sustabdytas bet kuria kaina. Tuo tikslu siūloma spartinti atominių bombų gamybą, kad susidarytų bent 1500; siūloma su atomine energija išradimais supažindinti D. Britaniją ir Prancūziją, apginkluoti JAV ginklais europiečių bent 17 divizijų ir galop paruošti planą sovietų armijai sutriuškinti Europos žemyne.

Tais klausimais girdime žo-

žų nepalaujamą tiradą, kuri europiečiams, imtinai Atlanto santarvės konferencijai, yra nusibodusios iki kaulo.

Neseniai kalbėjus Čikagoje su įtakingu berlyniečiu. Jis apibūdino vakarinės Europos padėtį šiais žodžiais: „Mes nenoromis tapome fatalistais. Bėgti iš Berlyno į vakarinę Vokietiją tereikėtų išvengti 14 d. sovietų okupacijos. Vokiečiams nėra prasmės kovoti prieš sovietus, nes tai būtų pakartojimas Voksturm berždzio naikinimo. Mes stebime Vak. Europos nesantare, o ypač amerikiečių klaidas. Jie iki šio meto ne tik nebandė perksti europiečių, patiekti jungiančių idėjų, bet net atsi-kratyti Hitlerio klaidų. Europiečiai labiau laukia naujų idėjų, kaip Marshall planu tiekiamų gėrybių, kurios tėra laikinų politinių spekuliacijų švistelėjimo išdava“.

Sovietų apsiginklavime, specialistų nuomone, esama daug Achilo kulnų. Tačiau ar jų trūksta kur kitur?

Sekant Korėjos karo eigą, prisimena Metellus kariuomenės aprašymas: „Metellus kariuomenė turėjo karinę patirtį. Jo legionai buvo puikiai išmankštinti ir apginkluoti. Jie galėjo spirti priešui turinčiam žymią persvarą. Bet tie legionai buvo neįgudę kopti į kalnus, kovoti prieš dalinius, puolamčius iš pasalų, pakelti atk-

ir troškuli, gyventi gamtoje nesinaudojant patogumais“.

Aš nežinau ar šios Plutarcho charakteristikos pirmoji dalis tinka amerikiečiams, kai jis kalba apie respublikoniškąjį generolą, gyvenusį veik prieš 2000 m., tačiau neabejoju antrosios dalies sugretinimo tikslumu.

Sovietai tokiose sąlygose, būtinai lūkuriamo tinkamai apsiginkluoti ir bent dalimi moderniais ginklais, pabaigoje praėjusio karo vartotais ar visai nevertotais, priartėti prie amerikiečių nūdienio lygmenis.

JAV tūpčiojant, vakariečiams tarpusavy nesutariant, sovietams buvo parankiausias metas nuolat spręsdinti pilietinius karus ir tuo būdu, svetimomis rankomis didinti raudonųjų imperiją. Tiesa, ten esama neramumų ir neklusniųjų.

Amerikiečių nuolatinis vaikiškas sapaliojimas: karo nebus, nes sovietai jo nenori, yra tik savęs apgaudinėjimas. Tat daroma net tuo metu, kai karas su sovietais jau yra prasidėjęs.

Ar JAV dar ilgai tęs tą politiką, kuri leidžia sovietams sutvirtėti? Nūdienis dialektinis žaidimas JTO Saugumo Taryboje, žodžių jūra JAV ginklavimosi reikalu, Vak. Europos neorganizavimas, Azijoje neramumai ir amerikiečių geležinkeliečių streikas rodo JAV nesugebėjimą ir nesiorientavimą.

GEDIMINAS GALVA.

Korėjoje vyksta amerikiečių pratimai, kurių atgarsys apčiuopiame daug pipirų ir tik retkarčiais žiupsnelį cukraus.

IV. SOVIETŲ POLITINIS GAIRIS

Nuo 1917 m. revoliucijos jau septynią kartą yra keičiama sovietų politinė strategija. Ji apima eilę tarpinių pradedant optimistine pasauline revoliucija, baigiant realizmu, kuriuo pasižymi nūdienė sovietų tautinė, politika. Ji yra nepaprastai žiauri, beatodairiška, mongoliška, dažnai keičianti metodus, tačiau nepaprastai aiški. Sovietai siekia pasaulinės revoliucijos. Tam esminiam tikslui paruošė naują kartą ženklu stalininės diktatūros.

Sovietai pirmiausia siekia sukurti imperiją Eurazijoje. Tos imperijos labai aukšto milijonų kančią, skurdą ir mirtį. Nuolatiniams bizūno smūgiams yra išjudinama masė, kuri kas kartas didėja dėl vakariečių nenusivokimui ir sovietiniam klasingumui.

Toje didelėje sumechanintoje valstybėje esama daug netobulumų. Jais vakariečiai nesugeba pasinaudoti. Sovietų griaujami pajėga siekia sunaikinti europinės kultūros likučius, o amerikiečiai, atitrukę europinės kultūros ramiai sutiko budelio mostą. Toje suture amerikiečiams prireikia mitų. Paul Hoffman ECA administra-

torius tariasi nusivokių pasaulio istorijos raidoje ir amerikietiška masė, deliudamas sapalioja: sovietuose įvyks revoliucija po Stalino mirties.

Amerikiečiams tai ypač tinka. Sovietai sugrius, o tuomet turėsime prosperitą pasauliui vadovauti. Deja, tai yra tik svajonė. Ir tuo metu, kai nebeskiriama svajonių nuo tikrovės, pastaroji patiekia sąskaitą, kuri mokama prakaite, asaromis ir krauju.

Vokiečiai, anuomet siekdami revoliucijos Rusijoje, slapta Leningą ir jo sekėjus nugabeno rusų žemėn. Anuomet trumparegiškai džiaugėsi įvykstančia revoliucija ir Lietuvos Brastos sutarties vaisiais. Jie susilaukė už tai grąžinimo kapitalo su palūkanomis. Britai dviprasmiškai žaidė su bolševikais revoliucijos metu ir jau patyrė to žaismo kainą.

Vieninteliai amerikiečiai klaidoje liko užkietėję iki Korėjos liepsnelės. Jie užpardavė sovietams daugelį kraštų, kurie tapo sovietinėmis tvirtovėmis toliau puliti. Jie paskelbė Atlanto chartę, žadantį pavergtiems laisvę, bet jai netrukus pamiršo. Jie praeityje svetimųjų kraują diskontavo bizniui, o šandien prarado pasitikėjimą ne vien Vakarinės Europos, kuri nesugeba ginkluotis, bet ir to lenko DP, esančio JAV, kuris atsisakė stoti amerikiečių kariuomenėn.

Šie įvykiai yra tik pradžia politinio balanso. Rytiojus gali patiekti žymiai didesnių sąskaitų, kurios mūsų neturėtų nustebinti.

„Istorinis lietuvių nusikaltimas“

Gudų tautinis sąjūdis verda ir slausia. Pakolkas, žinoma, tik viduje. Savųjų tarpe. Bet jis yra ir mums įdomus, juo labiau, kad ir mus labai liečia.

Įvadu pasakytina, kad gu-diškoji visuomenė dar nėra gerai organizuota, susipratęs gudų masės tebėra vystyklau-se, o jų du centrai prieš vienas kitą stovi su peilėmis. Vienas centras savo kilmę veda iš revoliucinio Rusijos laikotarpio, kai Minsko kongrese buvo sudaryta tautinė gudų vyriausybė, tad ir to centro vadas tebe-tivadina Tautinės Gudų Respublikos prezidentu. Tai inž. Mikola Abramčuk, greta kurio yra dar ir vyriausybės savo padaliniais įvairiuose kraštuose. Antanas centras yra vad. Gudų Tautinė Taryba, išrinkta 1944 m. Minsko konferencijoje, kurios priekyje stovi Radislav Astrousky. Kaip sakyla, abu šitie centrai tarp savęs labai nesutinka ir stengiasi vienas kitą pažeminti, daro vienas kitam didelių ir skaudžių prie-kaistų — vyriausybinių kari-kuirams primetami ryšiai su NKVD ir Gestapo, o tarybininkus, ypač Astrouskį anie kaltina praetis ryšiais su Lenkijos saugumu ir pasidavimu, kar-tais net juokingu — už atėity gausimus pinigus.

Kanadoje, atrodo, pajėgesni urapatritai vyriausybiniškai. Jie čia net pajėgia leisti 4 pus-lapų laikraštuką „Belaruski Emigrant“, išeinantį kas mėnuo Toronte. Jo rugpiučio Nr. yra beveik ištisai paskirtas Abram-čuko apsilankymui bei abiejų centrų ginčams, na ir Lietuvai. Palikę jų vadų aistringus ginčus nuošaly, čia paliesime tik jų pasisakymus Lietuvos ad-resu. Visas reikalas liečia Vil-nių bei sienas.

Pirmiausia tai paliečiama specialiaje straipsnyje, pava-dintame „Verta sielos dėl Vil-niaus“. Progos jam yra davusi LAIC Biuletenu Nr. 1—6 žinu-

te „Whitethenian Pretensions“, kur pažymėta, kad 500 metų bendram istoriniam kely su lie-viais gudai išsiugdę savą kul-tūrą ir tautinę sąmonę. Straips-nio autorius, matyt, redaktorius K. Akula, nes nepasirašęs, la-bai atstringai puola tą tezę, aiškindamas, kad Didžioji Lie-tuvos kunigaikštija buvusi gu-dų valstybė su sostine Vilniuje ir kad atgimusios Lietuvos di-džiausias istorinis nusikaltimas esąs pasisavinimas šios vals-tybės. Dėl Biuletenio nusistebė-jimo, kad atgimstanti jauna tauta nesistengia ieškoti sau draugų, bet nepagrįstom pre-tenzijom atstumia kaimynus, autorius ironizuoja rašydamas, kad Vilniaus atsisadąs Astrous-kis ieškąs paramos „galingos“ 1½ milijono lietuvių tautos.

Kai lankėsi Abramčukas, jis padarė pareiškimą spaudos atstovams. Į konferenciją buvo pakviesti ukrainiečių, lenkų spaudos atstovai ir „The Tele-gram“ atstovas. Lietuvių nebu-vo nei vieno. Iš jų plačiausiai pranešimai užspausdino „The Telegram“, pridėjęs Abramčuko atvaizdą, o tiksliausiai, nors ir trumpą, ukrainiečių „Gomni Ukrainy“. Lenkų spaudoje ne-teko matyti jokio atgarsio.

„Belaruski Emigrant“ Nr. 7-29 išspausdino ilgą specialiai jam duotą pasikalbėjimą, kuriame taip pat prisimenamas Vilniaus klausimas. Esą, būdinga, kad lietuvių Vilniaus klausimą emė kelti kaip tik tada, kai buvę prasidėję derybos su lietuviš-kais organais ir kai gudų vy-riausybės galva buvęs davęs pareiškimą lietuvių spaudai („Žiburiams“), kad gudai, Vil-niaus, „kaip savo istorinės sos-tinės“ jokiū būdu negali atsis-a-dėti. Tarytum lietuvių kada nors Vilniaus būtų atsisakę. O kad Gudų CTaryba sutin-kanti Vilnių palikti Lietuvai, tai pasak Abramčuko, esąs vaisius „betkokio patriotišmo jausmo stokos“.

Tam pat „BE“ Nr. vėl spe-cialiū straipsniu puolant As-touskį, prisimenamas jo straips-nis Anglijoje leidžiamame ro-tatoriniame laikraštyje „Abjed-nani“, pasirašytas A. Kaluš slapivarde, kuriame siena su Lietuva siūloma Baltstogė — Dargavpils geležinkelio linija, t.y. per patį Vilniaus miestą. Esą, tai nusikaltimas. Iš Vil-niaus gudams, esą, paliekami tik skurdūs du priemiesčiai ir net nereikalaujant jokios kom-pensacijos. O Vilnius, girdi, „neginčijamai yra gudų etno-grafiniam plote“.

Pabaltiečiai IRO globoje

Lake Success — LAIC — IRO patiekė spausdintą statistinę apyskaitą apie savo 35 mėn. operacijas.

Perimant operacijas iš UNR RA, 1947 m. liepos 1 d. buvo perimta 157.859 baltiečių glo-ba. Globojamųjų tarpe buvo 49.371 lietuvių (apart žydų), 83.706 latvių ir 24.782 estai. 1950 m. gegužės gale pasiliko globoje tik 87.498 baltiečiai: 8.004 lietuvių, 23.809 latvių ir 5.685 estai. Šie lietuvių gyve-na: Austrijoje 88, Belgijoje 13, Danijoje 195, Šanchdjuje 13, Fi-lipinuose 7, Prancūzijoje 115, Vokietijoje 7.468, Italijoje 104, Ispanijoje 1.

Be to, gegužės gale buvo glo-bojami našlaičiai — 44 lietu-viai: 1 Danijoje, 30 britų zonoje Vokietijoje, 1 prancūzų zonoje, 12 JAV zonoje; 81 latvis ir 24 estai.

Įsiregistravusių, bet neglobo-jamų tremtinių tarpe yra 4.128 lietuvių, 8.827 latvių, 2.725 estai. Lietuviai gyvena — Aus-trijoje 111, Belgijoje 51, Danijoje 1, Tolinuose Rytuose 9, Vokiet-i-oje 3.500, Italijoje 17, Liuksem-burge 16, Olandijoje 12.

Repatrijavo: į Lietuvą 953 as-menys — iš Vokietijos britų zo-nos 735, prancūzų zonos 6, JAV zonos 211, iš Italijos 1. Į Latvi-

O vis dėlto keista, kad šio-kių užsimojimų gudų grupė drįs-tanti lietuvių vadinti šovinis-tais, patys savo pretenzijoms paremti neduoda jokių įrody-mų, o savo tautiečius, galvo-jamčius kiek blaiviau, atestuoja kaip politikus „kas daugiau duos“. Nejaugi patys tiki, kad ir lietuvių „ką nors duos“? Astouskiui arba kad gali ką nors duoti?

O vis dėlto tai yra mūsų kai-mynai, kuriuos būtų verta ar-čiau pažinti ir su jais suartėti.

į repatrijavo 1.908 asmenys, į Estiją 256. Repatrijacija vyko 1947-48 m. 1949 m. antroje pu-sėje repatrijavo tik 10 iš Lietu-vos kilusių žmonių, o šiais me-tais 1 repatrijavo sausio mėn. ir 3 kovo mėn.

Naujų aplikantų IRO globai atsirado 2.219 lietuvių (apart žydų), 3.308 latvių ir 2.012 es-tai. Iš 2.219 lietuvių globą ga-vo 2.214 jų tarpe buvo asmenų, kurie palyginamai neseniai at-sirado IRO globos srityse, pav. 1950 m. 14. Š.m. gegužės mėne-sy globos paprašė dar 57 lietu-viai, 143 latviai ir 376 estai. Šie lietuvių atvyko Vokietijon įvai-riais laikotarpiais: prieš 1945 m. — 19; 1945 — 18; 1946 — 1; 1947 m. — 4; 1948 — 7; 1950 m. — 8 lietuvių.

JAV žydai Israeliui aukloja bilijoną dolerių

Rugsejo 6 d. 50 amerikiečių biznierių pasitarime su Israelio atstovais nutarė JAV sukelti 1 bilijoną dolerių Israelio 3 me-tų ūkiniam planui įvykdyti. Smulkus planas bus išdirbtas netrukus šaukiamoje JAV žydų konvencijoje.

— VASINGTONAS. — Lap-kričio mėn. JAV pašauks 70.000 naujų karių.

Darbininkų dalyvavimas įmonių pelne

Komunizmas apibūdina ir paverčia darbininkų, atimdamas teisę gintis ir reikalauti žmoniškų gyvenimo ir darbo sąlygų. Kraštutiniame kapitalizme maža pinigų grynųjų grupė tesiekia kuo didesnio pelno, nepaisydama teisėtų darbininkijos reikalavimų. Iš čia kyla streikai, ekonominio gyvenimo sukrinkimai. Tačiau yra galimas taikingas ir nuostirdus tarp darbininkų ir darbdavių sugyvenimas ir bendradarbiavimas, kai darbdaviai dalosi su darbininkais įmonių pelnu. Toks naujas sąjūdis ima reikštis JAV, tame klasinio kapitalizmo krašte.

1947 m. liepos mėn. 11 d. dvidešimtis Clevelando įmonių sudarė "Council of Profit Sharing Industries", pasižadėdami dalį pelno skirti savo įmonių darbininkams. Ši sąjunga daro gražią pažangą ir jos narių skaičius auga: 1948 m. jau dalyvavo 90 firmų, o šiais metais net 153 su 224.130 darbininkų. Nariais teptimamos tik tokios įmonės, kuriose iš tikrųjų darbininkai gauna pelno dalį ir jų normalus uždarbis nemažinamas, teisė priklausyti unijoms pripažįstama.

1949 m. gruodžio 2 d. įvyko šios sąjungos narių suvažiavimas New Yorke. Suvažiavimo metu 12 firmų padavė prašymus įstoti į sąjungą. Suvažiavimas praėjo dideliu pasisekimu ir jame buvo priimti šio sąjūdžio principai:

1. **Pelne dalyvavimas negali pakeisti normalaus atlyginimo.** Tai pagrindinis dėsnius. Darbininkai turi gauti tokį patį atlyginimą kaip ir kitų įmonių darbininkai, kurie pelno nedalyvauja. Pirmiau atiduoti teisingą atlyginimą, o tik po to tam tikrą sumą kaip įmonės pelno dalį.

2. **Pripuolamas dovanojimas nėra pelne dalyvavimas.** Tik tada pelne dalyvavimas bus sekmingas, kada bus didžiadvasis, kada darbininkas gaus normalų pelno dividendą. Paprastai dividendas siekia nuo 15-30% metinio atlyginimo. Daugelio firmų dividendai išmokami ligi 100% metinio atlyginimo. Tuo būdu darbininkas lieka suinteresuotas įmonės klestėjimu, kad gautų daugiau pinigų. Išmokėjimai ligi 70 dol. nesiskaito pelne dalyvavimas, bet pripuolama dovana.

3. **Pelne dalyvavimas neturi būti kovos priemonė prieš darbininkų organizavimosi teisę ginant savo interesus.** Dalyvavimas pelne darbininkui neotima teisė priklausyti profesinėms sąjungoms, būti jų nariu. New Yorko suvažiavime dalyvavo aukštas CIO pareigūnas, kuris pareiškė simpatiją sąjūdžiui su sąlyga, kad pelne dalyvavimas nebūtų pridengtas išnaudojimas ir darbininkų teisių organizuoties susiaurinimas.

4. **Pelne dalyvavimas yra sudėtinė dalis plataus bendradar-**

biavimo tarp darbdavių ir darbininkų. Iš šito bendradarbiavimo turi naudoti visi ir kiti. Iš to gimsta visai nauji santykiai tarp įmonių savininkų ir darbininkų. Darbininkai ima žiūrėti į tokias įmones kaip kažką sąvą. Jie dirba nuostirdiau ir žiūri, kad įmonei sektųsi.

Vis dėlto šis sąjūdis jaunas ir netrukus pesimistų, kurie sako, kad jo laukia sunkios dienos. Jos ateinančios ekonominės depresijos metu ir tokios įmonės neišlaikysiančios. Tačiau pesimistai pamiršta, kad darbininkų atsidavimas šioms įmonėms yra naudingas visai. O ypač atėjus sunkiesiems metams. Teisingai sako W. Stuart Symington, anksčiau buvęs vienas šio ekonominio sąjūdžio narių, o šandien oro laivyno sekretorius: "Gerai apgalvotas pelne dalyvavimo planas niekada prie bankroto neprivedė".

Darbininkų dalyvavimas įmonių pelne, tikrai šis naujas ekonominis sąjūdis sudomino ir Kongresą. Sudarytas tam sąjūdžiui ištirti komitetas, kurio pirmininkas sen. Vandenberg pareiškė: "Komitetas priejo išvados, kad šia ar kita forma pelne dalyvavimas buvo labai sėkmingas ir toks galės būti ateityje, jei gerai apgalvotu būdu bus prarastas, jo sėkmė yra sukurimas tarp darbdavio ir darbininkų santykių, kurie veda prie taikos, priešingumų išlyginimo, pažangos ir pasitenkinimo. Mes esame nuomonės, kad pelne darbininkų dalyvavimas yra esminiai svarbus veiksnys laisvųjų ūkio sistemai išlaikyti... Darbininkų įmonių pelne dalyvavimas yra idealas ir kaip idealas yra nenugalimas".

Pagalvotina, ar nepasukti ekonominiame gyvenime ir ateities Lietuvoje panašiu keliu?

Dr. J. Gutas.

Lenkų santykiai tremtyje

Neseniai mirus min. pirm. Tomaszewskui, Lenkijos egziline vyriausybė yra galbūt, persiorganizavimo stadijoje. Numanu, kad prezidentas Aug. Zaleskis turės didelio vargo, bandydamas sujungti visas sroves. Tomaszewski kabinete buvo:

Užsienių reikalų ministeris Sokolowski, lenkų išeivijos reikalams ministeris Rusinek ir gynybos bei vidaus reikalų ministeris gen. Odziejewski. Vyriausybės tiesiogiai priklauso ir "Lenkijos Karinių Pajėgų Generalinis inspektorius" generolas Anders.

Lenkijos tremties seimą atstovauja kelios institucijos. Su vyriausybe bendradarbiauja Rada Narodowa — Tautinė Taryba, kurią sudaro Nepriklausomybės Lyga — buv. Pilsudskio šalininkai, daugumoj karštieji, atskilusi dalis liaudininkų, atskilusi dalis socialistų (min. pirm. Tomaszewski) ir atskilusi darbo partijos dalis bei plačiaus nezinomų politinių susigrupavimų atstovai — daugiausia karštieji. Apskritai tai yra kraštutinių nacionalistų politinė mozaika.

1948 m. pabaigoje socialistų pastangomis gimė Porozumienie Stronnictwo Demokratycznych — Demokratinių Partijų Santarvė, kurią sudarė socialist-

ai, darbo partija ir Mikolaičiai liaudininkai. Esant nesutariams nuomonių skirtumams vėliau iš šio sambūrio socialistai pasitraukė, o atėjo Stronnictwo Demokratyczne — Demokratų partija.

Iš Demokratinių Partijų Santarvės pasitraukę socialistai drauge su iš Tautinės Tarybos pasitraukusiais Stronnictwo Narodowe — Tautininkų partija, susidariusia iš buv. endekų — ir "jaunosios samacijos" Pilsudskio brolio vadovaujama "Niepodleglosci i Demokracja" — sudarė Rada Polityczna 1949 m. pabaigoje. Į šią tarybą įeina taip pat pora Mikolaičių grupės žmonių.

Visi trys minėti sambūriai nuo 1940 m. iki 1945 m. buvo apstiję. Pirmasis skilimas įvyko prieš pat praėjusiojo karo galą, kai tuometinis egzilinės Lenkijos vyriausybės ministeris pirminkas ir liaudininkų partijos vadovas Mikolaičius pagal trijų didžiųjų sutarimus įlitoje sutiko sudaryti su Maskvos pastatyto "Liublino Komiteto" laikinąją Lenkijos vyriausybę. Tam Mikolaičius ir liaudininkų žingsniui pasipriešino beveik visos politinės lenkų srovės. Tuo būdu tremties Lenkija tada pasidalino į du frontus: nepriklausomybininkų ir Mikolaičių šalininkų arba kapitalistų. Nepriklausomybininkai laikėsi vieningai iki 1947 m. Mirus Lenkijos prezidentu Raczkiewicz, jo vietą turėjęs užimti buvęs jo pavaduotojas Arciszewski. Tačiau vietoj socialistų Arciszewskio prezidento kėdėn buvo įsodintas pilsudskininkas Zaleskis. Socialistų partija tada palaikė konstitucijos sulaužymą ir Zaleskį pripažinti prezidentu nesutiko. Nors Stronnictwo Narodowe padėjo Zaleskiui užimti prezidento kėdę, bet vėliau pamatė, kad su pilsudskininkais jiems nepakelti ir taip pat pasėkė socialistų pėdomis.

Liaudininkų politikai Lenkijoje pralaimėjus ir Mikolaičiui antrą kartą atsidūręs tremtyje, prasidėjo demokratinių grupių derybos dėl bendro fronto prieš diktatūros šalininkus pilsudskininkus. Tačiau demokratinių grupių santarvė suiro ir vietoj dviejų blokų susidarė trys. Be abejo, kad toks jėgų susikaldymas kenkia Lenkijos laisvumo darbiui ir kad todėl visi Lenkijos patriotai suinteresuoti rasti bendrą pagrindą susipratimui.

Nežiūrint politinio susiskaldymo, karinė tremties Lenkijos organizacija yra vieninga. Visi buv. kariai yra apjungti lenkų kovotojų susivienijimo rūmuose. Susivienijimui vadovauja gen. Anders. Jo vadovy-

bių papietį stovėdamas ties nedideliu nameliu, 435 Landsdown Ave. ilgokai spaudžia durų skambutį.

Pagaliau subraškėjo duryse raktas ir prieš mano akis išdygo simpatiško senelio figūra. Jis žiūrėjo į mane kiek nustebęs.

— Ar tamsta būsite Vincensas Paulauskas? — paklausiau. — O, taip. Aš. Prašom užteiti vidų. Perprašau, kad ilgai dar neatidariau. Mat, buvau prisnūdęs. Duktė su vaikais išvažiavo, tai vienas likau...

Suėjom į kambarį. Vidulė švara, graži. Prašo sėdėti. O senelio akyse spindi lietuviškas nuostirdumas.

Pasiskakau, kad esu iš laikraščio redakcijos ir norėčiau pasisėkėti: kai ko pasiklausti, kai ką sužinoti.

Jau senai bemačiau Lietuvą...

(PASIKALBĖJIMAS SU SENIAUSIU TORONTO LIETUVIU)

— Ačiū, vaikeli, kad ir manęs seno neužmiršai. Ką galėsiu — papasakosiu.

— Ar daug tamsta metų ir iš kurio krašto iš Lietuvos?

— Jau devyniasdešimt treti eina. Esu gimęs 1857 m. Tarpukariu sodžiu, Šunskų valsčiu, Marijampolės apskr., Suvalkų gubernijoje.

— Galbūt jau labai seniai išvažiavote iš Lietuvos?

— O, vaikeli, seniai bemačiau Lietuvą. Kai išvažiavau — dar caro valdžia fortus apie Kauną budavojo. Tai buvo 1883 m. (Prisiminkim — "Aštrus" pasirodymo metai). Pirmiausia išvykau į Angliją ir ten išgyvenau dvidešimt metų. Apsistojau Liverpulyje ir visą laiką dirbau vienam fabrike. Fabrikas buvo prancūziškas, todėl fabriką valdžia mane buvo komandiravusi dviems metams į Prancūziją, kad pamokintų prancūzų dirbti taip, kaip dirbam Anglijoje. Paskui ir vėl grįžau senon vieton. Ir apsišėnyčiau Anglijoje. Paėmiau lietuvių. Susirašėm gramatom ir išsiukviečiau iš "krajaus" — atvažiavo...

— Kokios priežastys verė palikti Lietuvą?

— Priežastų, galima sakyti, nebuvo jokių. Išvažiavau "pavandrovot" ir laimės paieškot, kaip tada sakydavo Lietuvoje. Tikejau grįžti, bet jau 67 metai sviete gyvenau...

— Kaip sekėsi gyventi paliktu Lietuvoje?

— Pradžioje sunku buvo. Reikėjo sunkiai dirbti, o ir kalbos dar nemokėjau... Tačiau pra-gyventi — nesunkiai sekėsi. Dar ir susitaupti galėjau. Anglijoje tais "čėsais" viska buvo galima pigiai pirkti: alus, vaigis, drapanos — nebrangios buvo. Uždirbtus pinigus — mokėdavau auksu. Popierinių pinigų tada nematėm...

— Ar buvo tada daugiau lietuvių Anglijoje?

— Pradžioje nedaug. Bet vėliau — privažiavo ir lietuvių ir "paliokų" ir visokių kitų tautybių. Daugelis atbėgo nenorėdami caro "vaiske" tarnauti... — O kada pasiekėte Kanadą?

— Taip pat jau daug metų. Pervaziavau į šį kraštą 1903 m. Atvažiavau Torontan, kur tuomet dar nė vieno lietuviu nebuvo. Montrealy — jų šiek tiek buvo.

— Kaip įsikūrėte Kanadoje?

— O, man bėpigu buvo... Aš jau kalbą mokėjau. Iš pirmų dienų stojau dirbti Massey — Harris fabriką ir išdirbau tris-

dešimt metų. Dabar esu pensininkas. Gaunu pensijos 40 dolerių į mėnesį.

— Tai nelengva gyventi su tiek maža pajamu?

— Šlaip taip verčiuosi. Ką gi padarysi, kai buvau jaunas, tvirtas — užsidirbau: nusipirkau vieną stubą, paskui — kitą, tačiau dabar tik vieną beturiu...

— Kaip tamstos šeima?

— Moteris mirė prieš dvylika metų. Ji irgi turėjo apie aštuoniasdešimt. Gaila, labai gėra moteriškė. Liko du sūnūs ir duklė. Dar du vaikai — taip pat mirė. Vienas sūnus gyvena už Vancouverio ir senokai iš jo jokios žinios neturiu. Jam per šešiasdešimt metų, kitas — jaunėnis gyvena 700 mylių nuo Toronto. Jis yra "prospektorius" — aukso ieškotojas. Dirba prie "mainų". Aš gyvenau su dukterimi, kuri yra taip pat našlė, ir dviem amūkais.

— Gal liūdna buvo pradžioj, kai nebuvo lietuvių?

— O, taip. Nelinksma. Tačiau reikėjo gyventi. Šiokiadieniai dirbdavau fabrike, šventadieniai — į bažnyčią nueidavau. O laisvalaikiu — mėgdavau griežti smuiku. Dievo ir Lietuvos niekad neužmiršau, todėl ir liūdnu laikus pargėčiau pergyventi...

— Dabar jau kiek sunkiau. Nevisuomet begaliu nueiti ir į bažnyčią. Senatvė. O pas lietuvių — visiškai retai nueinu. Čia senelis kažko užsigalvojo ir, po minutėlės, sako:

— Perprašau, aš norėčiau pertraukti mūsų pasisėkėjimą ir kai ko paklausti:

— Kaip ten yra su ta bedieviška gazietu, kuri nuolat mūsų kunigą puola ir šmeižia. Aš rokuojau, kad juos teisėm reikėtų patraukti?...

— A, seneli, nežūrėkim į tai. Tai laisvamanių taktika...

— O, taip. Ir aš neklausau ką jie rašo...

Po to Vincas Paulauskas išsiėmė iš stalčiaus glėbį fotografijų ir rodė jas man. Jo akys žibėjo džiaugsmo kibirkštėlės, nes, rodydamas savo šeimos nuotraukas, matyti, ir jis gyvena senais ir gražiais prisiminimais. Senuko senam archyve dar ir prūsiškų markų glėbys randasi.

— Tai kaizerio laikų pinigai, — paaiškino man.

Pabuvojęs valandėlę su simpatiškuoju lietuvišku seneliu, pakilau išeiti. Draudė dar pasilikti. Sakė, kad ir duklė su anūkais greit atvažiuosianti, tačiau atsisveikinau.

Pr. Alėnas.

Darbo stovyklos sovietijoje

Ekonominės, socialinės ir politinės JTO komisijos paskutiniame posėdyje Ženevoje, Šveicarijoje, JAV ir D. Britanijos atstovai vėl iškėlė klausimą dėl baudžiamojo priverstinio darbo sistemos Rusijoje ir nuo jos priklausančiuose kraštuose.

JAV atstovas Walter Kotshing kaip įrodymą baudžiamojo priverstinio darbo praktikavimo sovietiniuose kraštuose pateikė vieną dokumentą iš Rumunijoje veikiančių šioje srityje įstatymų ir pridūrė, jog pagal turimas žinias šios rūšies barbariški įstatymai jau veikia taip pat ir Čekoslovakijoje.

Britanijos atstovas G. T. Corley-Smith patiekė visą eilę įrodymų, kad priverstinio darbo praktika plačiai ir skaudžiai veikia visoje Sovietinėje Rusijoje. Jis pabrėžė, jog Britanijos vyriausybės žiniomis jau anksčiau Rusijos darbo stovyklose buvo uždaryti ir merdėjo apie 10 milijonų asmenų. Dabar šis skaičius bus dar trims milijonais pašokęs. Nes trijų pastarųjų metų eigoje Rusijos bolševikai tolygų skaičių žmonių priverstiniais darbams į Sibirą išvežė iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos. Iš oficialių šūmetigųjų sovietinių davinių Rusijos priverstinio darbo sistemoje galima pastebėti du naujus momentus:

1. Kad priverstiniam darbiui gali būti pasmerktas ir išvežtas ir tas, kuris valdžios akys nėra nusikaltęs, bet kurio artimieji yra nusikaltę;

2. Kad pastaruoju metu priverstinį darbų sistema "plečiasi su pavojingu greitumu" sovietų užimtuose kraštuose.

Baigdamas Smith pabrėžė: "Sovietų vadai giriiasi, kad yra panaikinę nedarbą. Jei tai yra tiesa, tai šio jie pasiekė priverstinio darbo be jokių ribų kainą".

Abu atstovai reikalavo, kad būtų sudaryta komisija iš penkių neutralių narių, kuri patikrintų ar tikrai Sovietų Sąjungoje egzistuoja priverstinio baudžiamojo darbo stovyklos, kur siunčiami vadinamieji politiniai nusikaltėliai, ir ar šios stovyklos yra išplėtos tokiu mastu,

kad gali turėti svarbios įtakos krašto ekonominiame gyvenime? Patiekdamas šią rezoliuciją JAV atstovas Kotshing pabrėžė, jog JTO rado valios ir priemonių pasipriešinti ginkluotam užpuolimui, turi dabar rasti priemones, kad sustabdytų šį begėdišką žmogaus išnaudojimą.

— HELSINKIS. — Suomijoje vyksta didelis streikas 100.000 darbininkų, daugiausia medžio pramonėje.

— PARYŽIUS. — Ponia "draugė" S. Fath, Strasburgo miesto tarybos narė ir Prancūzijos komunistų moterų sąjungos pirmininkė išmesta iš partijos už perdidelį puošimąsi, "nesuderinamą su sąjūdžio idealais".

Bažnyčia ir darbo klasė

Neseniai Frankfurte, Vokietijoje, įvyko svarbus pasitarimas tarp profesinių sąjungų ir dviejų didžiųjų konfesijų — katalikų ir protestantų atstovų. Buvo pasiektas ir pasirašytas susitarimas pavadintas: "Bažnyčia ir darbo klasė".

Šiame susitarime teigiama, jog tarp profesinių grupių ir krikščioniškosios minties turi būti pilnas bendradarbiavimas visose, bet ypač socialinėje srityje.

Susitarime taip pat pabrėžiama teisingumo, laisvės ir žmogaus asmens kilnumo idealai, kurie išplaukia iš krikščioniškosios doktrinos ir kuriais remiamasi profesinių sąjungų statuto dėsniu.

Krikščioniškas auklėjimas, kurį darbininkai gauna iš Bažnyčios, nesilpnins ir neskaldys profesinių sąjungų, bet priešingai stiprindami krikščioniškosios atsakomybės jausmą pavieniuose nariuose, pačias sąjungas tik sustiprina.

Pagaliau paliečiama darbo jaunimo klasė. Akyvaizdoje visų jų pavoju, kuriems jis yra išstatytas, ypač po šio karo, prieinama išvados, jog darbo jaunimui bus galima sėkmingai padėti tik bendradarbiaujant visoms profesinių sąjungų orga-

nams ir veikiant prisilaikant krikščioniškų principų. Tai užgirtina iniciatyva! Tai graži pradžia! Dieve Duok, kad ji rastų įvertinimo ir platesnio atgarsio kaip Vokietijoje, taip ir kituose kraštuose.

Maskvoje bėra vienas katalikų kunigas

Rugsėjo pirmosiomis dienomis į Paryžių atvyko Tėvas Jean de Matha Thomas, asumptionistas, 30 metų praleidęs Maskvoje kaip Šv. Liudviko bažnyčios rektorius. Jis pasakoja, kad jo praktikoje buvęs ne retas dalykas, kad pasirodęs milicininkas daręs pastabas prie klaukyklos klupantiems tikintiesiems. Bažnyčios tarnai nuolat būvę persekiojami ir išnykdavę, jis pats būvęs nuolat sekamas. Jam išvykus visoje Sov. Rusijoje nebėliko nė vieno prancūzo katalikų kunigo. Maskvoje telikęs vienas vienintelis katalikų kunigas — tėv. Louis Robert Brassard, kilęs iš N. Orleanso, gyvenęs JAV ambasadoje ir neturįs teisės laikyti viešas pamaldas.

— VIENA. — Čia gaivia žinių, kad Tito kalinamas Zagrebo arkivyskupas Štepanič yra susirgęs džiūva.

Reikia pasirūpinti tremtiniais

Vienas iš didžiausių ir taikingiausių vakarų Kanados dienraščių "Wpg. Free Press" ilgame straipsnyje "Naujieji pabėgėliai iš Europos" rašo apie pabėgėlių imigracijos klausimą. Įdomesnės mintys vertos ir mūsų dėmesio:

"Apskaičiuojama, kad Europoje yra apie 8-10 mil. pabėgėlių (įskaitant ir vokiečius. Vert.). 1951 m. kovo 31 d. IRO baigia savo veikimą, kartu su pabėgėlių perkeldinėjimu. Koks tada laukia likimas tų milijonų, kurie yra išbarstyti po Vokietijos, Austrijos ir Italijos stovyklas? Dabar, nežiūrint, kad IRO ir toliau veikia, pabėgėlių globą perima vokiečių ir austrų valdžios, bet tos valdžios neturi galimybių išspręsti svarbiausios problemos t.y. surasti emigracinius kraštus ir darą kartą su gyvenimo viltimi tokiai masai žmonių, kuri yra lygi dviejų didžiausių Kanados provincijų Ontario ir Quebeco gyventojų skaičiui.

Dalį pabėgėlių sudaro senesni DP. Kitą didelę dalį sudaro vokiečiai, kuriuos satelinės vyriausybės išvieto. Žymų skaičių sudaro pabėgėliai iš Europos naujos tiranijos kraštų, kurie rizikavo gyvybę bėgdami iš komunistų valdomų sričių. Dauguma iš jų sugebėjo paimti su savimi tik tiek kiek turėjo ant savęs ir degančių neapykantą tvarkai, kuri prisidėjo prie jų kančių. Jie sudaro įvairių visuomenės grupių atstovus ir atstovauja įvairias tautybes. Jų tarpe yra daug katalikų, bėgančių nuo religijos persekiojimo. Yra liberalų ir intelektualų, prieš kuriuos ypač stipriai reiškiasi komunistų teroras. Bėgimo tempas kelių paskutinių mėnesių laikotarpį sumažėjo, bet IRO valdininkai yra tikri, kad bėgimai vėl prasidės, kai tik atsiras nauji bėgimo keliai.

Šio reikalo negalima ilgai palikti likimui. Kol bus pasaulinė totalitarinių vyriausybų, vyks pabėgėlių antplūdis. Visu-

met bus žmonių, vyrų ir moterų, savo įsitikinimų gynėjų, kuriems policiniame režime negalima pasisėpti — reikia tad pasirūpinti pabėgimui arba mirtį". Toliau siūloma sudaryti komitą nors organizaciją pabėgėliais rūpintis. Protestuojama prieš emigrantų atranką fiziniams darbams. Toliau protestuojama prieš Otavoje p. Harris pareiškimą dėl imigrantų atrankos, o baigiamas šitaip: "Gal būt mūsų siūloma politika pareikalaus tam tikros aukos iš atskirų visuomenės grupių šiame krašte. Net yra galima, kad ji gali sudaryti visai tautai šokią tokią našą. Bet nežiūrint į tai ji privalo būti skubiai įgyvendinama. Sunkumas atsvers naujo gyvenimo suradimas komunistų persekiojimo aukoms".

Syt. But.

— LONDONAS. — Britai pradėjo gaminti didžiausius spraus minius lėktuvus, naktinius nat-

Apie 7 savižudystes

ARBA "ŽIVILĖ" TORONTE

Kronikiniai dariniai

1950 m. rugsėjo mėn. 1 d. 7.30 val. p.p. Toronte (Eaton auditorijoje) Montrealio Lietuvių Dramos Teatras, K. Liet. Mot. Bendr. Toronto Apyl. pakviestas, pastatė Antano Škėmos "Živilė", trijų paveikslų dramatinę legendą. Režisierius — Jurgis Blekaitis; dailininkas — Albinas Bielskis; dekoratorius — Kazys Veselka. Veikėjai: Svajūnas — Kazys Veselka; Živilė — Birutė Pukelevičiūtė; Gluosnis — Leonas Barauskas; Karijotas — Juozas Akstinas; Ašautas — Algimantas Dikinis. Senovės lietuvių dainos įdainuotos — Elzbieta Kardelienė ir Aleksandro Piešinos vyrų okto.

Visi 3 paveiksai vyksta Lietuvoje: pirmas — legendinėje senovėje; antras — 1863 m. sukilimo metu; trečias — 1941 m. bolševikmečio laiku Vilniuje. Tarp paveikslų — 10 minučių pertraukos. Bilietų kainos: \$2.00, 1.50 ir \$1.00.

Vadinasi, Kanadoje jau yra lietuvių dramų teatras — Montrealio Lietuvių Dramos Teatras. Ne vaidintojų mėgėjų, o profesinių aktorių teatras. Tai yra nauja lietuvių kultūrinė apraška, pirmą kartą čia Kanadoje nuo pasaulio pradžios. Ta proga tenka plačiau pasisakyti dėl "Živilės" spektaklio Toronte.

I. ANTANO ŠKĖMOS "ŽIVILĖ"

Parašytas dramų veiklas yra juk spektaklio pagrindas. Spektaklis yra organizuojamas pagal veiklą.

"Živilė" yra trijų paveikslų dramatinė legenda. Ji nėra trijų veiksmų (kaip buvo skelbta skelbimuose ir spektaklio programoje), ji — trijų paveikslų. Veiksmai, t.y. paveiksai, skiriami didelių laikotarpių: pirmasis — legendarinėje senovėje, antrasis — 1863 m. sukilimo metu, trečiasis — 1941 m. bolševikmečiu. Taigi, "Živilė" nėra laiko vienumos: laikas čia sutrauktas dideliais tarpais. Šito net ir Shakespeare nedrįso

daryti. Be to, tie paveiksai — juk trys atskiri kūrinių: kiti žmonės (veikėjai), kitas siužetas, kitos laiko ir vietos sąlygos etc. Vadinasi, "Živilė" nėra viena trijų veiksmų drama: tai yra trys vienaviekmės dramos (gal net traegijos). Nėra čia vienumos: nei vietos vienumos, nei veiksmo vienumos, nei siužeto vienumos, nei charakterių vienumos etc.

Taigi, "Živilė" nėra organiška vieningas dramų kūrinys. Yra trys atsiųš paveiksai, bet kodėl negalėtų būti du, keturi, penki, septyni ir t.t? Kasgi čia aprėžia paveikslų skaičių, kas varžo?

Dramos veikalo meninį vertinimą, jo vieningumą tegali pagrįsti tik veiksmas: veiksmas nuo uždamo pakelimo iki pat jos nusileidimo. Veiksmai yra svarbiausias: kuo daugiau konfliktų ir kliūčių nugalėjimo, kuo daugiau kovos. Deja, "Živilėje" veiksmą gerokai pristabdo ilgi monologai, dažni filosofavimai ir lyriški išsiskaymai. Scenoje buvo apsunkinta: dinamika ir akcija nukentėjo. Sakysite, filosofavimo nemaža Shakespeare veikaluose, nemaža Ibseno. Taip, jei su saiku ir vietoje, jei tai būtų anų genijų lygio, jei filosofavimas neatsiduotų vienur banaliu šnekėjimu, kitur sekliu nušnekėjimu. Šalia kitų konfliktų (reikalingų, pozityvių) scenoje buvo ir vienas konfliktas nereikalingas (negatyvus) — filosofavimo ir lyriinių ekskursų konfliktas su veiksmu. Negalima sakyti, kad pats autorius to nebūtų jautęs. Štai, antrame paveiksle Živilė sako: "Mudu abu keisti. Viename Lietuvos dvare sėdi du keisti žmonės ir šneka niekus. O reikia veikti, ar ne, Gluosni?" Taip šneka niekus atseit filosofuoja O veikti tikrai reikia.

Spektakliui "Živilė" yra per ilgai dalykas — 3 val. vientik vaidinimo. Veiklas spektaklį nutęsė pavargo ir aktoriai (vis tie patys) ir žiūrovai (po ištisos darbo dienos fabrikuose). O tai dėl to, kad į veiklą sutalpin-

ta per daug medžiagos: ir Svajūnas, ir ekskursai į filosofiją, ir lyriniai graudenimai.

Tiesia, kad dramaturgas turi daug pasakyti nedaugeliu žodžių. Personazo kalba turi būti kondensuota. Bet jei persistenčiama, jei ji per daug kapotinė ir kondensuota, išsina jau telegraminė. Jei tik vienas kuris veikėjas taip kalbėtų, sakytume, jo individualinė žymė. Bet jei tai būdinga ir kitiems — autorius žymė. Telegraminis stilius tada atsiduoda maniera ir vargina žiūrovą.

"Živilė" yra legenda. Tiek padavimų, tiek legendų vyriausio personažai yra herojai, mažų mažiausia — jie orūs. Bet Antano Škėmos "Živilėje" Živilė savo tėvą nieku vadina. Ar didžios dvasios, herojiškos dvasios būdama Živilė galėtų tėvą nieku vadinti? (Živilė iš viso greita nieku kį pavadinti, pvz., "Gana. Tu niekšas, Ašautai" (1 pav.). Iš jos gal bus išmokęs ir Gluosnis, jos mylimasis, kitus taip pavadinti. pvz.: "Tu niekšas" (1 pav.). Šiaip ar taip, savo tėvui tiesiai į akis blokti, kad jis yra niekšas! Tai joks karžygiškumas ar didžiadvasiškumas — tai tik nepraustaburbiškumas. Gali būti tokių dramų, tokių personažų, kurios savo tėvą ir nieku vadina, kągi padarysi. Bet mūsų legendos Živilė, kol ji legendos — taip sakyti negali. Šį pavyzdį, tik vieną iš kitų, ėmėme iliustracijai dviejų teigimų. Pirmą, autoriui reikėjo tvirtai atsiremti į padavimą apie Živilę. Juk pro praeities miglas tauta Živilę šiandien mato tik iš padavimo, vadinasi, heroje. Antra, "Živilėje" esama psichologinio neteisybiškumo ir charakterių neišbaigtino suformavimo. Sakysime, III paveiksle Živilė jau ne Živilė: silpna mergaitė, jokia dvasios milžinė, joks pavyzdys. Legendinės Živilės atsigimimo motyvas amžių slinktyje naujoje tautos kartose (Živilės pasijotimo motyvas) autoriui III paveiksle nepasisekė išlaikyti. Legendoj — Živilė yra pagrin-

dinis, svarbiausias personažas; trečiame paveiksle — ne Živilė. Čia ir jos vaidmuo antrai, ir ji pati be atitinkamo charakterio: čia tik senas didelės herojos vardas, Jai III pav. jau ir pasireikšti nėra progos: nei kur, nei kaip. Jos valios įtampio čia nematome. Ryžtasi, sprendžia, vykdo, kliūtis laužia čia tik Gluosnis. Živilė tėra jo tik bendramintė ir pagalbininkė. Čia Živilė — pasyvi prigimtis; legendos Živilė — aktyvi prigimtis. Tuo tarpu kas yra visų svarbiausias "Živilės" personažas. Taigi, kas turėtų būti visų aktyviausias? Živilė tegu čia ne kunigaikštyste, ne bajoraitė — tegu ji sau pilka Vilniaus gyventoja. Bet kad Živilė būtų Živilė, kad ji būtų tikrai atsigimusi ir pasikartojanti iš legendos, ji turi būti pagrindinis ir aktyviausias personažas.

III paveiksle, atskirai paėmus, dramaturginio požiūriu bus bene geriausiai nusisekęs. Jis dar aktualija, autoriaus gerai pažįstama, pergventata ir išjausta. Jis nėra iš legendos, bet dėl to jis prie anų dviejų legendos paveikslų sklandžiai ir nepritampa. Ar žiūri vienu atžvilgiu su pirmaisiais dviem sandomos nesudaro, yra nuo anų

dviejų atsiųs. Pirmame pav. — Gluosnis yra Karijoto karo vadas, gudų nugalėtojas; antrame pav. — Gluosnis yra įžymus 1863 m. sukilėlis, kovotojas, herojus; trečiame pav. — Gluosnis nieko nenuagi, jis menkas kovotojas: kapituluoja net ir prieš smulkų šnipelį, Berną iš Kuršėnų. Ir Živilė ir Gluosnis buvo menki pagrindinio veikėjo, nekovingi šnekėtojai. Kai kur jiedu yra beveik parodija lietuvių pogrindininkų ir partizanų. Didvyriškumas pasireiškia kova ir kovoje, bet ne nusivardyme pabugus kovos be kovos. Jei legenda, tai turi būti ir herojai. O tikri herojai kovoja iki galo. Čia gi paprastas šnipelis, bernas nuo Kuršėnų paggsdino, ir Živilė su Gluosniu nusišauka nei ano nenubausdami, nei pasipriešindami.

Kam jie visi trys pasiskubino Dievui atiduoti dūšes? Ar ši Živilė yra atgimusi legendos Živilė? Ar šis Gluosnis yra atgimęs Karijoto karo vadas, su triuškinęs gudus?

Kai kur intriga (konfliktas) pinama dirbtiniu būdu, pvz., antrame paveiksle pirmoji scena — Živilė ir Ašautas. Ta scena nei psichologiniu atžvilgiu pateisinama nei tikrovės logika. Dirbtiniu būdu net ir Živilė nu-

marinama pirmame paveiksle. Kai jau triuškas prie pat durų, Živilė susmunka prie Gluosnio lavono (ir pataikyk taip laikui!). Svajūnas nesupranta, tiems žiūrovams praneša, kad Živilė, girdi, iš meilės truko širdis. Tikrai originaliai — kur pasaulinė dramaturgijai rastum daugiau tokių pavyzdžių? Kaip mylėjo Julija, o net ir jai iš meilės netrūko širdis.

Ir vis dėlto, kad ir su tais trūkumais, "Živilė" nėra prastas kūrinys. "Živilė" yra originalus ir įdomus veiklas tiek tematikos, tiek problematikos atžvilgiu. Jis spalvingas, turis nemažai meninės tiesos. Apie "Živilę"

Laikas pagelbėti tėvynei

New York — LAFC — 1940-

1950 metų įvykių Lietuvoje stebėtojai šiuo metu gali pagelbėti savo pavergtai tėvynei, pristatydami atitinkamoms įstaigoms savo notarizuotus, po priesaikos, pareiškimus 4-se egz., apie asmeniškai stebėtus ir patirtus iš maskolių pusės persekiojimus, kančias ir trėmimus.

Amerikos Lietuvių Tarybos įstaigos — 1739 S. Halsted Str., Chicago 8, Ill. ir 233 Broadway kambarys Nr. 3012, New York 7, N.Y. — mielai gelbės asmeniškai atsilankantiems pareiš-

kėjams angliškai surašyti tekstus.

Lietuviškai rašyti, bet notarizuoti, pareiškimai irgi siųstini šioms įstaigoms.

Lietuvos Konsulatui, ALT skyriui ir tremtinių organizacijos irgi mielai pagelbės įvykių liudininkams tiksliai surašyti faktus su reikalingomis smulkmenomis apie įvykių vietą, datą ir su raudonojo teroro aukų pavardėmis.

Žinios yra reikalingos Lietuvos bylos dokumentacijai.

REDAKCIJAI PRISIŪSTA

Kun. Kazys Mažutis — Didžiosios Grumtynės, 1950 šventieji Metai, 68 psl.

Laiškai Lietuviams, 1950 m. rugpiūčio mėn., Vol. 1, Nr. 7, 89-104 psl. Turiny: J. Juozukas, Laiškas iš Šventojo Miesto; J. Kubilius, SJ, Gyvyji krikščionybė; Kun. Jonas, Didelis ačiū ir kaikas daugiau (skyr. Prie šeimoms židinio); J. Venckus, SJ, Mendelizmas II; kun. Jonas, Perpildyta žemė; Paulius, Turime ko ir pagyvoti; G. S.J., Presbytero Aristobulo Pamokslas; skyr. Kas knieti žinoti — atsakymai į klausimus.

B. Shaw parašė naują komediją "Motėris, kuri nenorėjo". Jam jau 94 metai.

Liet. Kat. Spaudos Draugija, kuri leidžia knygas prenumeratos būdu, paskelbė, kad žabar "Drauge" pradėta spausdinti J. Daumanto "Partizanai už geležinės uždangos", jei pritaras daugumas prenumeratorių, bus leidžiama vienoje knygoje ir prenumeratoriams bus duodama už \$2 ir 10 centų pašto ženklais, o pardavinėjama po \$2,50. Knyga turėsianti per 300 psl., Lietuvos žemėlapi, keitlika klišių ir būslanti gražiai įrišta.

Novelė apie naujus kamediečius laimėjo pirmą premiją

Prieš kiek laiko Queen's universitetas Kingstone, Ont. paskelbė literatūros konkursą. Pirmą premiją 500 dol. laimėjo W. B. Hennessey iš Toronto už novelę "The Displaced Person Becomes the New Canadian" — Išvietintas pasidarau nauju kamediečiu.

Premijuotas veiklas pasidarė populiarus ne tik vietos dienraščio reklamose dėka, kuris tą premiją buvo skyręs, bet ir į atkreipė dėmesį Darbo Ministerija Otavoje.

Novelėje pasakoja savo gyvenimus vienas lenkas atvykęs į Kanadą. Savo pasakojimą jis pradeda nuo 1939 m.

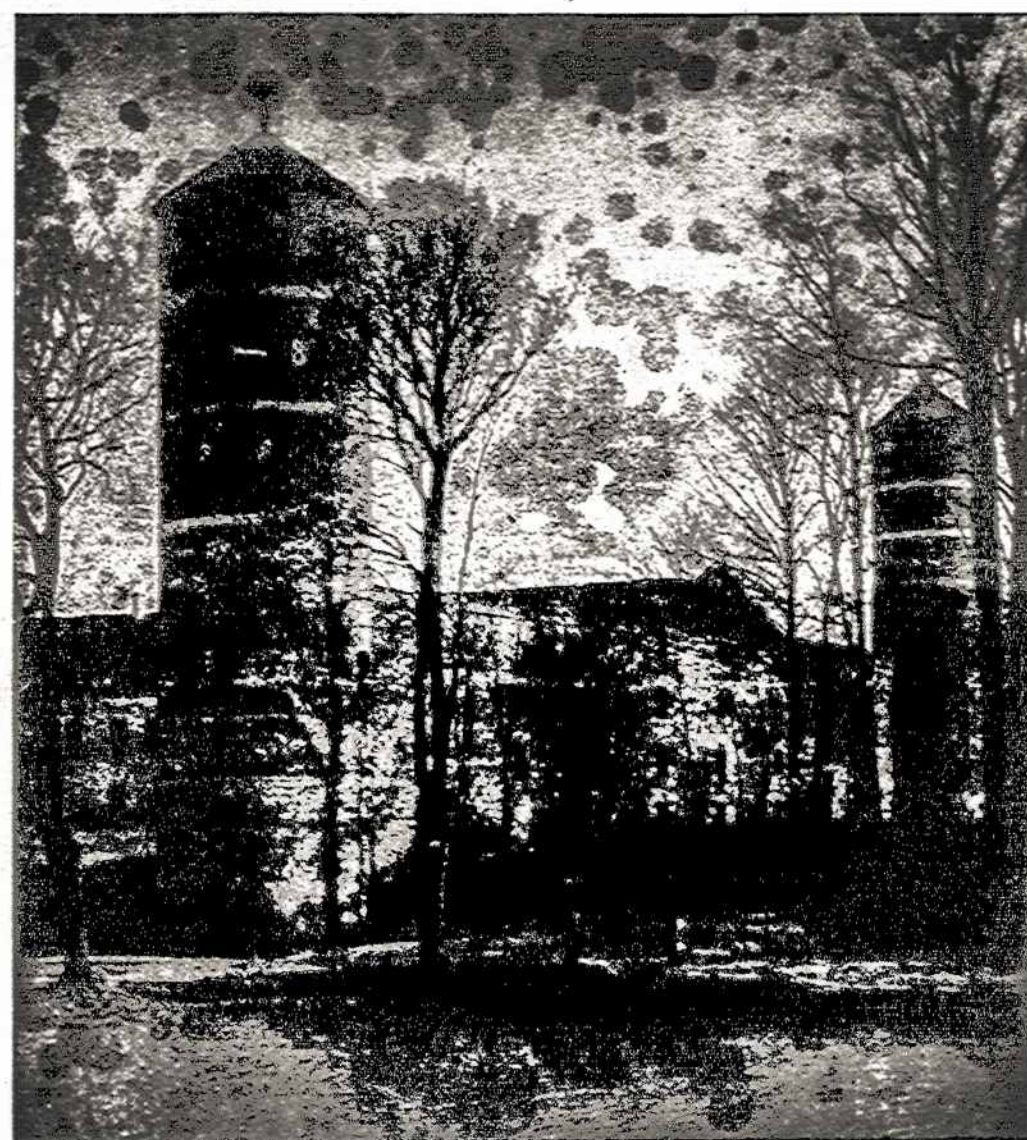
Šv. Kazimiero relikvijų perkėlimo šventė

rugpiūčio 27 d. per Romos radiją buvo paminėta labai plačiai. Pradžioje kalbėjo Lietuvos jaunimo atstovas Vidzaris, suteikdamas istorinių žinių apie šią šventę, kadaise šventą visoje Lietuvoje nuo pat 1636 m. rugpiūčio 24 d., ir apibūdindamas jos prasmę. Po to buvo perskaitytas arkidiejezinio Lietuvos jaunimo moderatoriaus kan. Z. Ignatavičiaus atsisveikimas į jaunimą, kviečias ugdyti savojo globėjo kultą.

— STOCKHOLMAS. — Čia įvykusiame tarptautiniame botanikų kongrese dalyvavo ir Sovietų atstovai. Jie bandė ginti vad. Mičurino ir Lysenkos teorijas, bet visiškai be sėkmės.

Atsisveikimas

Praeitame "T2" Nr. įsibrovė nemaloni techniška klaida. Dailis egzempliorius buvo išspausdinta po straipsniu "Naujasis socializmo kelias" praleistas parašas: A. Grybas. Autorių ir skaitytojų redakcija atsiprašo.

Gelgaudiškio pilis

ALOYZAS BARONAS

PRASMĖ

KARTU su manimi fabrike dirbo ir keletas mano tautiečių. Mes džiaugdavomės, kad pertraukomis galėdavome pasikalbėti savo gimtąja kalba ir vienas kitą išvesti iš tepalais dvokiančių patalpų, kuriose stovėjo mašinos, — mūsų palaima ir praeikimas. Mes bėgome į senai palikusias dienas, kurios sukėsi, kaip mašinų sraigtai sugrįždamos pas mus ir nesugrįžinamai toledamos nuo mūsų. Švilpuko laukdavo visos fabrikas ir šitas laukimas buvo priešingas mūsų pačių norui pasilaikyti kaip nors įsikabinus paskutinių dienų artumoje. Ejo savaitės matuojamos atlyginimais, kurių laukdavome kiekvieną dieną ir kurio gavimas būdavo ženklas, kad vienas laiko tarpas išėjo atgal, kurį norėjome vyt, kad fiziniai pajustumė buvusių dienų nebebuvimą. Mes turėjome draugų tarp čia gimusių ir augusių ir su jais kalbėdavome įvairiausiom temom ir kalbom. Mes ieškojome draugystės su jais vien todėl, kad jie buvo vietiniai ir mes buvome jų svečiai prieš savo norą ir valią išėję iš namų. Kai kurie jų buvo tvarkingi ir rūpestingi savo dienom ir namais, ir kai kurie beveik neturėjo namų ir jų neslėgė mintys apie ateitį. Tai tam tikra prasme padeda gyventi, nes dažnai neperdaug kankinamasi dėl dalykų, būsimų ateityje, lyg jie yra jau įvykę blogai ir nebeatitaisomai. Vienas iš tokių draugų šiame naujame pasaulyje buvo Frankis. Jis neatėdavo dažnai į darbą, bet nors ir su dideliu vargu laikėsi fabriko kaip už minties, ka kada nors savaime viskas pasikeis tam dideliame kritime. Tą kritimą jis jautė, bet negalėjo už nieko nusitverti ir pasilaikyti bent dieną. Jis beveik visada atėdavo į darbovietę matinėmis akimis, geru ūpu ir buvo visiems labai geras. Kelias valandas jis būdavo linksmas ir mes juokdavomės su juo kartu arba linguodavom galvas, ir kai aš sakydavau, kad jis ligonis kiti šaukdavo, kad vaikata ir girtuoklis. Tarp mūsų dažnai kildavo ginčai kuriuos mes vesdavom gimtąja kalba ir Frankis žiūrėdavo į mus, nesuprasdamas ir jausdamas, kad eina kalba apie jį pasidarydamą vaikiškai liūdnas. Mes kalbėdavom apie jį, kaip apie negyvą daiktą, lyg rodos tam teisę duodavo paskolos, kurias jis dažnai pas mus užtraukdavo. Tos paskolos būdavo iki juokingumo mažytės. Smulkūs

pinigai, kuriais pirkdavo sviestainius, kadangi kol jis turėdavo nors centą nepajėgdavo išeiti iš smuklės. Šias skolas gavęs alq jis nepaprastai kruopščiai ir tvarkingai grąžindavo, lyg ji būtų deginės svetimų pinigų turėjimas. Mūsų buvo keletas ir mūsų paskolomis jis naudojosi pakaitomis dažnai sumaisydamas skolinėjus ir mūsų linksmumui jis kartais bandydavo atiduoti skolą visai kitam asmeniui. Kartais pietų metu mes atiduodavome jam savo sviestainius ir matydavome jo akyse alkį ir gėdą.

Kai aš kartą pietų pertraukos metu su užsidegimu pasakojau apie vieną vaikystės nuotykią, arti mūsų sėdėjo Frankis. Netoli sėdėjo, keikėsi ir laikraščius skaitė vietiniai šio krašto gyventojai. Frankis žiūrėjo į mus bekalbančius ir besiklausančius ir galbūt suprato, kad vaikščiojame kitose vietose ir kiti vaizdai ir žodžiai prieš mūsų akis. Jis tais pačiais rūbais vaikščiojo į darbą, tais pačiais rūbais dirbo ir dabar susisukęs į pilką ir dulkiną švarkelį žiūrėjo į mus, ir kai aš grįžtelėjau instinkto vedamas į jį, jo veidas buvo pilnas klausimo ir graudumo, o gal ir tos vėsumos kuri šią vėlyvą rudenio dieną veržėsi per duris ir nesudarius langus.

Kai po švilpuko mes nuėjome į darbą jis manęs paklausė: — Apie ką jūs tada kalbėjote?

— Apie ką? Apie namus, — pasakiau aš jam laužyta kalba ir tikėjau, kad jis suprato. — Apie namus. Ar tu žinai kas yra namai?

— Žinau, nes aš dabar beveik be namų. Aš vaikata.

— Kodėl? Tu dirbi kaip ir visi. Tik kitaip uždarbi sunaudoji.

— Ne, aš nebegyvenu. Negyvenu. Mano broliai gyvena.

Aš žinau, kad aš perdaug geriu. Visi kiti mano artimieji gyvena, bet jie man nepadaeda. Taigi, kas gali negyvat padėti?

Aš nustebau išgirdęs tuos žodžius, ir man pasidarė gėda visų tų kalbų, kuriose mes minėdavom jį, kaip nereikalingą daiktą. Jis galvojo, jautė ir suprato, ir šis jo prisipažinimas padarė mane jo draugu. Ne visam laikui, bet tik tada kai būdavome dirbtuvėse. Kitu laiku mes nesustikdavom, nors mes gyvenome tame pačiame mieste, bet keliai bėgdavo lygiagrečiai nesusikirsdami ir nesuartėdami.

— Tai, sakote, jūs prisimenate namus? Ir aš prisimenu, bet aš neturiu kur grįžti. Mano namai čia ir aš nieko gero nebesulaukiu.

Man pasidarė liūdna nuo tų jo pasakytų sakinių. Toks tikras ir tikslus dienų, kaip padaryto darbo įvertinimas.

— Kiek metų mokesi? — paklausiau.

— Nedaug. O gal ir daug? Buvau vienus metus universitete.

Bet čia daug tokių, kurie buvo. Tai nepakanka, kad galėtum užsikabinti. O gal ir pakanka jei nepradedi kristi žemyn. Bet jei pradėsi tai kritimo nesulaiko mokslas. Nerealaus pasaulio labiau ieško mokytis negu bemoksliai. Daug tokių čia. Milijonai. Ir mes krauname kapitalą kraštui. Valstybė visiems planams gauna daugiausia pinigų iš mūsų. Mes viską atiduodame pasilikdami sau paniekę visų tų, kurie turi užkeikę maitus banknotu.

— Bet juk tu gali bandyti išsitiesti. Tik nora reiki. Žiūrėk, man trisdešimt metų ir aš tik dabar tepradėjau gyventi. O kiti ir daug vyresni pradėjo. Ir tu gali. Ir tau daug lengviau, nes čia tavo žemė.

— Čia visų žemė. Kas moka gyventi gyvena ir ore. O dėl mokslo tai nedaug ką padarysi. Nedidelis mano mokslas, o ir mokytis ir ne, brenda vienodai tom pačiom balom nešdamiesi sukiuzusių valią, nepajėgdami išlipti į krantą, nors čia pat sausuma, kurią tu gali pasiekti ranka, bet nesieki, kadangi ranka nebėra laisva, joį laikai stiklą ir keli jį už savo paties pagrabą.

Mes užlipome į antrą aukštą. O kažką jis pasakoją skubiai, lyg norėdamas pabėgti ir aš nebe viską supratau. O mašinos užė ir tam triukšme mes vėl sustojome prie tų pačių sraigtų ir vietų pakavome į kartonines dėzes nuo slenkančių diržų mašinų detales. Ne. Mes pakavome ne gaminius, bet mūsų pačių dienas matuojamas atlyginimais.

Ne kurį laiką jaučiau didelį draugiškumą jam, ir norą padėti, bet jis buvo toks pat kaip ir seniau. Jis neatėdavo į darbą, o jei atėdavo, tai atėdavo pilkomis akimis kvailai juokdamasis, žiūrėdamas į prižiūrėtoją ir mus. Aš net suabejojau jo prieš ketelį dienų pasakytais sakiniiais. Man atrodė, kad ne savo mintis jis pasakė. Jis galbūt, iš kokios knygos keletą sakinių tiksliai pakartojo tam, kad galėtų dažniau pasiskolinti keletą mažų pinigėlių. Nors ir po aš pasikalbėjimo nepasidariau aš jam nė kiek minkštesnis pinigą atžvilgiu ir nepakeičiau nuomonės, kad pinigą žmogų gadina, bet kai stebėdavau jį atyždžiau vėl man pasirodydavo, kad visą ką jis kalbėjo buvo teisybė. Jis net ir grubiausius geležinius daiktus beklindamas elgėsi su jais, kaip su stikliniais. Jis rūpestingai vartojo įrankius ir tvarkingai juos padėdavo atgal. Kadaise būvusi mokytojų ir namų įtaka paliko jame savo pėdsakus, ir tame savo paties sau pačiam blogume, jis neretai pasidarydavo nebekasdieniškais ir pirmųkštė mokykla prasimušdavo pro tuzino metų dangtį. (B. d.)

Iš plataus pasaulio

Sovietai "gina" latvi

Rugpjūčio 31 d. Švedų užsienio reikalų ministerių nustebino nauju būdu įteikta Sovietų nota — ji buvo ne ambasadoriaus ar kito kurio ambasados nario įteikta, bet atnešta į ministeriją pasiuntinio ir palikta. Notoje protestuojama, kad Švedija persekiojanti Sovietų Sąjungos piliečius. Pavyzdžiui, esą imami 3 latviai, pabėgę iš latvi praeitų metų rugsėjo mėn., kurių vienas po kurio laiko grįžęs į Vokietiją ir Rusų repatriacijos įstaigai papasakojęs, kaip jis buvęs persekiojamas, 2 mėn. laikomas suimtas, amžinai tardomas ir tt.

Pasak Švedų, kaikiurios notos vietos esą išėdžiamas švedų įstaigoms.

44-tas Veto

Rugsėjo 6 d. Saugumo Tarybai 9 balsais prieš 1, Jugoslavijai susilaikius, priėmus JAV pasiūlytą rezoliuciją Korėjos reikalui, Malikas pareiškė savo veto. Sovietų rezoliuciją, reikalaujančią, kad JTO patėjos būtų išvestos iš Korėjos, S. Taryba atmetė 8 balsais prieš 1 Maliko balsą, Jugoslavijai ir Egiptui susilaikius.

Veto akivaizdoje JAV atstovas Austin pareiškė, kad Sovietų Rusijai paralyžuojant S. Tarybos veiklą, Korėjos klausimą išspręsti busi negalima — reikės jį perkelti į JTO plenumą.

Commonwealth konferencija

Rugsėjo 5 d. Londone prasidėjo Commonwealth konferencija, skirta pietinės Azijos kraštų ūkinės paramos klausimams apsvaistyti. Ministeriai susirinko, bet 4 kraštai, kurių reikalais tariamasi neprisitūmę nei savo atstovų, nei savo planų. Tai yra Burma, Siamas, Indonezija ir trijų Indokinijos valstybių sąjunga. Savo reikalus išdėstyti ir nurodyti kiek gali padaryti savais ištekliais ir kiek reikalinga pagalbos, jos buvo prašytos iki rugsėjo 1 d. Commonwealth kraštai, išskyrus nedalyvaujančią Pietų Afriką, savo planus pristatė laiku.

Ir Holandija ruošiasi

Holandija karinės tarnybos metų nuo 1 metų pakėlė iki 18 mėn. Be to, ji nutarė pradėti gaminti karinę medžiagą ir karmynams ir atnaujinti apštas oro bazes.

Jugoslavija artėja prie vakariečių

Išvykdamas į Naujorką, JTO plenumo posėdžius, Tito užsienio reikalų ministeris Kardelj, padarė pareiškimą spaudai, kuriame priminė Korėjos konflikto pavojų pasaulio taikai ir pasmerkė Š. Korėją. Jugoslavija trokštanti, kad konfliktas neišsplestų už Korėjos ribų, bet ji pati į kovas tiesioginiai nesiikišanti.

Irame vėl sukilimas

Kurdistano vienoje vietovėje prasidėjo komunistų vadovaujamas sukilimas, prieš kurį pasijusia kariuomenė ir aviacija. Beabejo tai vaisius nuolatinių Azerbeidžano sovietų radio propagandos, raginančios Irano, Irako ir Turkijos kurdus sukilinti ir prisijungti prie sovietų Kurdistano. Kiek čia sovietai yra prikišę savo pirštus tiesioginiai, dar neskelbiama.

Vokiečių generolai perspėja

Grupė vokiečių generolų United Nations World Magazin prisuntė memorialą, kuriame perspėja pasaulį nepadaryti tokios klaidos, kokią padarė Vokietija nedavindama Rusijos ginklavimosi galimybių. Reikią skatytis su galimybė 100 tūkstančių šarvuotų. Vien Stalingrado fabrikai 1942 m. pastatydavę 5.500 T-34 kaset. Tai kos meto armija esanti 4,5 mil., o apmokytų rezervų 25 milijonai. Vienintelė silpna vieta esanti oro apsauga, bet tai gali būti pataisyta gana greit Europą rusai gali užimti per 2 savaites.

— MASKVA. — Sov. Rusijos delegacijai JTO posėdžius vadovauja pats Višinskis. Tai pat aiškėjo tik rugsėjo 5 d., kai buvo paprašyta jam įvažiavimo į JAV vizos.

D. Britanijos prekyba su Sovietų Rusija

po karo padvigubėjo lyginant su 1938 m. Kadangi į Rusiją visiška neeksportuojama pramonės dalykų nei konsumptinių (sunaudojamų žmonių gyvenimui), bet tik mašinos ir medžiagos, reikalingos krašto ūkiui ir ginklavimosi pramonės augimui, tai pasaulyje dėl to reikiamas nusistebėjimas. Tuo reikalu Bevinui per dabartinį posimatymą teks kalbėtis ir su Achesonu.

Spaudžia britus

Churchill iškeltas reikalavimas, kad D. Britanija liautųsi eksportuoti karui reikalingas prekes į Sovietų Rusiją, rado atgarsio plačiame pasaulyje. Dėl to Bevinui, atvykusiam į JTO posėdžius, teks kalbėtis su Achesonu. Kanados parlamente vienas atstovas taip pat pareiškė, kad tai nėra D. Britanijos vidaus reikalas, ypač kai ir ji naudosis Europos apginklavimo plano parama. Iš Anglijos ateina žinios, kad ten jau svarstoma, kokių pagrindų būtų galima tokių sovietų užsakymų nebevykdyti, bet kad dėl to nebūtų nutraukta prekybos sutartis. Pirmas siūlymas — pareiškė, kad D. Britanijos pramonė nepajėgia įvykdyti užsakymų, nes yra daug užsakymų pačios D. Britanijos reikalams.

Darbininkai remia vyriausybę

D. Britanijos Darbo Unijų kongresas rugsėjo 6 d. po trūkmingų debatų balsavo dvi rezolucijas: paremti vyriausybės antikomunistinę pasaulinę politiką ir antrą sunaikinti JAV atominių bombų atsargas. Balsuotydavę 5.500 T-34 kaset. Tai kos meto armija esanti 4,5 mil., o apmokytų rezervų 25 milijonai. Vienintelė silpna vieta esanti oro apsauga, bet tai gali būti pataisyta gana greit Europą rusai gali užimti per 2 savaites.

— KOPENHAGA. — Tik ką praėjusiuose Danijos rinkimuose komunistai vėl neteko vietų.

Vengrijos vyriausybės ir Katalikų Bažnyčios sutartis

Birželio mėn. pradėti pasitarimai tarp valstybės ir Bažnyčios Vengrijoje, kaip vyriausybė paskelbė rugpjūčio 30 d. esą baigti ir pasirašyta sutartis. Pagal ją vyskupai pasižadą imtis priemonių prieš dvasininkus, kurie pasireiškia prieš "legalius vyriausybės įsakymus ir konstitutyvų respublikos kūrimą". Vyskupai pasmerkia betkokią subversinę veiklą ir pareiškia, kad netoleruosią bažnyčios panaudojimo politiniams tikslams. Vyskupai ragina katalikus dalyvauti penkmečio užsimojimuose pakelti gyvenimo lygį. Kunigai neprivalą priešintis žemės ūkio kolektyvizacijai, "paremtai moraliniu žmonių solidarumo principu". Pagaliau vyskupai pasižada paremti "taikos sąjūdį, pasmerkiantį karą, kurstymą, atomines bombas panaudojimą, o kiekvieną vyriausybę, kuri pirmoji panaudos atominę bombą, skelbia "karu nusikaltėliu".

Iš Vatikano pranešama, kad toji sutartis tėra Vengrijos komunistinės vyriausybės spaudimo katalikams išdava. Vyskupai sutartį pasirašė, norėdami užbėgti už akių komunistų provokuojamiems katalikų persekiojimams. Tai tik laikinos priemonės, siekiančios palengvinti įtemptus santykius tarp komunistinės vyriausybės ir Katalikų Bažnyčios.

Prancūzai likviduoja penktąją koloną

Nutarus likviduoti penktąją koloną, Prancūzijos vyriausybė vieną dieną paleido 150 agentų suimti svetimąsius komunistų agentus, daugiausia Ispanijos karo buvusius dalyvius. Vien Paryžiuje sulmta apie 100. Suėmimai vykdomi taip pat Lyone, Lille, Strasbūre, Mulhouse, Tuluoseje ir Marseille. Numatyta suimti išstremti apie 300 komunistų, Prancūzijon atvykusių pradedant 1939 m. Jų tarpe yra jugoslavų, lenkų, čekų ir rumunų.

Sirenos tik oro pavojui perspėti

Nuo rugsėjo 11 d. Naujorke civilių apsaugos tarnybos viršininko pareidymu uždrausta sirenas naudoti ir ugniagesiams. Ir policijai ir greitosios pagalbos mašinoms ir kitiems reikams, paleikant jas tik vien oro pavojams pranešti.

Kinai kariauja Korėjoje?

Saugumo Tarybos posėdyje rugsėjo 6 d. Nac. Kinijos atstovas pareiškė, kad dvi komunist. Kinų divizijos — 164 ir 166 — jau kovoja Korėjoje. Jos ten esą vadinamos 5 ir 6-tajia Š. Korėjos divizijomis. JAV pareiškė, kad jos tam įrodymų neturintys.

Uždare vienuolynus Vengrijoje

Rugsėjo 7 d. Vengrijos Aukščiausios Tarybos ir komunistų partijos dekretu uždaryti visi katalikų vienuolynai ir vienuoliams įsakyta juos apleisti 3 mėn. laikotarpyje. Išimtis daroma tik tiems, kurie išlaiko valdžios leistas mokyklas. Dekretas paliečia apie 11.000 vyrų ir moterų vienuolių.

Rytų Vokietijos viešpats

dabar yra Walter Ulbricht. Jis nėra nei premjeras nei prezidentas, nei pagaliau oficialiai valdančios Socialistų Vienybės partijos vadas, bet komunistų partijos gen. sekretorius, išrinktas paskutiniame suvažiavime be konkurento kandidato, ir elinis parlamento narys.

— PUSAN. — Iš Hong Kong

atvykęs D. Britanijos dalinys įsijungė į kovas Taegu rajone greta 1 JAV divizijos. Jau pirmą dieną viena kuopa buvo atkirta, bet vėliau tankų išlaisvinta.

I svetimas kariuomenes nestoti

Lenkams draudžia eiti į svetimas kariuomenes

Lenkų Telegrafo Agentūra prie egzilinės vyriausybės Londone paskelbė, esą gavusi eilę užklausimų:

1. Pagal įstatymą Lenkijos pilietis negali stoti į jokio krašto armiją be savo vyriausybės leidimo. Į kariuomenę lenkus gali pašaukti tik teisėta Lenkijos vyriausybė. O ji tai padarysianti ne anksčiau, kaip bus įsitikinta, kad pastangos ir aukos neis velti, bet patarnaus grąžinimui tėvynės nepriklausomybės, laisvės ir nepažeistų sienų.

2. Vyriausybė laikantis nuomonės, kad dabartinėje padėtyje nėra Lenkų valstybės intereso, kad jos piliečiai stotų į sąjungininkų kariuomenes.

3. Žinoma, tai neličią darbo karo pramonėje ir civilių apsaugos tarnybas.

Gudai nels savanoriais

Gudų Centrinės Tarybos pirmininkas Astrousky liepos 7 d. paskelbė atsisakymą, ragindamas gudus rašyti savanoriams.

Galingiausia "jet" turbina

Britų konstruktoriai sukonstravo galingiausią "jet" turbiną iš iki šiam laikui žinomų. Skelbiama, kad ji išvysto tiek jėgos, kiek 4 B-29 bombonešio motorai kartu.

Ši turbina, pakrikštyta "saphire" vardu yra jau išbandyta. Britų dviturbinišis tolumo skridimo naikintuvas "Meteor" su naujomis "sapphire" turbinomis vos tik atspilęs nuo žemės sugebėjo kilti stačiai į viršų 90 laipsnių kampu. Bandomojo skridimo pilotas Jan Zarakowski sako, kad "Meteor", aprūpintas šiomis naujomis turbinomis, kilime į aukštį pralenks kiekvieną kitą lėktuvą pasaulyje.

— ACHORANGE. — Iš Aliaskos pakraščiu pranešama, kad rugsėjo 6 d. nuo Beringo jūros pastebėti paslaptingi liepsnų stulpai.

— MASKVA. — Rugsėjo 5 d. į Maskvą atvyko Kanados jaunimo būrys, vadovaujamas Progresyviųjų Darbo Partijos lyderio Caron. Jie paimti globoti komсомо ir Sovietų Jaunimo Antikomunistinio komiteto. Ta pati grupė prieš tai lankėsi Čekoslovakijoje.

— VASINGTONAS. — Statistikos biuras skelbia, kad dar niekad nebuvo tiek daug darbininkų metančių darbą kaip dabar. Atrodo, darbininkai ieško vis naujų geresnių sąlygų, o darbo mesti nebijo, nes darbų yra ir vis naujų atsiranda.

— PANAMA. — Aukščiausiasis Panamos Teismas paskelbė, kad uždraudimas komunistų partijos neprieštarauja konstitucijos laisvių garantijoms, nes tai esą tik policinės priemonės prieš Panamos demokratiskai santvarkai priešingą komunistų veiklą.

— PUSAN. — Rugsėjo 4 d. Korėjos komisija pasirašė pranešimą JTO pilnatos susirinkimui, kuriame dėl konflikto visą kaltę meta Š. Korėjai. Komisijos pirm. yra indas, o kiti nariai: kinas, turkas, El Salvadorietis, filipinas, prancūzas ir australas.

— MASAN. — Šiame Korėjos fronto ruože buvo rasti dar 6 sušaudyti belaisviai. Du dar tebebuvo gyvi. Juos šaudė viena moteris partizane jau surišus. 10 partizanų būry būvę dar dvi moterys.

— MASKVA. — Pravda aporo kaitino Britus nuolatiniiais sienos paželdinėjimais Hong Konge.

SPORTO ŽINIOS

Toronto

Rugsėjo 3 dieną lietuviai futbolininkai žaidė su vengrais dėl Campbell Cup taurės nugalėtojo titulo. Vengrai pradėjo žaidimą sustiprintu sąsatu ir vylėsi žūt būt laimėti. Deja, išėjo priešingai: paskutinėse žaidimo minutėse tolimu Diržio šūviu kova buvo laimėta 1—0 pasekme. Vytles vienuolikę sukojo gerai, ypač daug padėjo hamiltoniečių taika. Stiprų pasipriešinimą sutikdavo vengrų puolikai iš lietuvių gynimo pusės, o t.p. liet. vartininkas su laikė porą tikrai pavojingų prieš šūvių.

Šiam turnyre lietuviams dar liko sužaisti vienas ir svarbiausias rungtynes. Kas bus priešas neaišku, antroje pusėje tarp savęs rungsis Gen. Electric ir Ady vienetai.

— ČIKAGA. — Visiems lietuviams gerai žinomas imtininkas Juozas Vinča atvyko į JAV ir vėl pasirodys ringe. Jgž.

KANADOS ŽINIOS

Atvyksta 400 žemės ūkio darbininkų tremtinių

Pasireiškus trūkumui darbininkų derliui nuimti, Kanados vyriausybė nutarė skubos keliu atgabenti 400 tremtinių. Rugpjūčio 4 d. Kanados vyriausybė apie tai pranešė IRO, per savaitę buvo tie 400 surinkti ir išemigruoti ir šiuo metu jie jau yra arti Kanados krantų Atlante. Rugsėjo 15 d. jie bus perimti imigracijos įstaigų ir paskirstyti. Kiek vėliau atplauks jų šeimos — apie 600 moterų ir vaikų.

Ūkį paruošia karui

Rugsėjo 5 d. paskelbta, kad sudaryti bent keli organai karo meto ūkio tvarkymui Kanadoje Pirmiausia sudaryta komisija turėdanti derinti JAV ir Kanados pramonės veiklą. Kanados pramonės mobilizacijos skyriaus viršininku paskirtas St. V. Allen, buvęs prekybos atstovas P. Afrikoje.

Gyventojų reikalams gamybą numatoma sumažinti iki minimumo.

Vyriausybės užsimojimai

Kanados parlamentas rugsėjo 5 d. 147 balsais prieš 59 paremė vyriausybės planą paremti JTO žygius Korėjoje ir taip pat prieš agresiją bet kurioje kitose pasaulio vietose.

Istatymas dar nepriimtas, bet šita teze paremta suredaguojant parlamento atsakymą į sos to kalbą, kurioje šitie reikalai buvo išdėstyti.

Kanados unių vadovybėse dar yra komunistų

Nors jau kuris laikas, kaip Kanados unijos stengiasi apsiuvalyti nuo komunistų, bet jų vis dar liko. Štai pereitą savaitę unių sąjunga pasivadinus Toronto ir Ežerų krantinių Darbininkų Taryba — Toronto and Lakeshore Labor Council — įteikė rezoliuciją Kanados Darbininkų Kongresui — Canadian Congress of Labor, kuria skatinti imtis priemonių sutrukdinti atvykti į Kanadą tarnavusiems vokiečių kariuomenė ir kovo-

jusiems vien tik prieš bolševizmą 20.000 ukrainiečių, vad. Galicijos divizijos narių.

Toronto ir Ež. krantinių Darb. Tarybos vicepirmininkas Harry Walters spaudos atstovams paaiškina: "Kadangi jie yra priešai komunizmo, jie tuo pačiu yra priešai ir demokratijos. Jie yra fašistai ir mes nenorime nė vieno iš jų matyti šioje šalyje".

Atvyksta gen. Anders

Buvęs lenkų II korpo vadovas gen. Anders atvyksta į Kanadą, kur viešės nuo rugsėjo 15 iki 23 d., o po to vyks į JAV. Jis bus čia gen. gubernatoriaus Alexander svečias. Mat, Alexander buvo 8 armijos vadovas, kuriam priklausė ir lenkų II korpus. Dėl jo kelionės yra visokių komentarų, o pirmiausia, kad bus organizuojama nauja lenkų kariuomenė. Gen. Anders aplankys did. lenkų kolonijas. Jis beabejo aiškintis ir naujos Lenkų vyriausybės sudarymo bei visų grupių paramos jai reikalus.

Nauji gubernatoriai

Rugpjūčio 26 d. premjeras St. Laurent pranešė apie paskyrimą naujų gubernatorių trims Kanados provincijoms: Quebec — Gaspard Fauteux, buv. parlamento kalbėtojas; Prince Edward Island — T. W. L. Prasse, buv. Charlottentown mayoras; British Columbia — Clarence Wallace, buv. Burrard Dry Dock Company prezidentas.

Civilių apsaugos tarnyba

Dominijos ir provincijų atstovų apsaugos konferencija rugpjūčio 24 d. paskelbė nutarimą, nustatantį karo metu bei patsirošimo laikotarpiu veikla centrinės ir karo provincinės bei savivaldybių įstaigos. Artimiausių savaitių bėgyje Camp Borden arba Meaford bus įsteigta speciali visam kraštui mokykla atominiams karui sukti. Ten bus apmokomi gydytojai ir kiti apsaugos pareigūnai. Civilių apsaugai bus išleista speciali brošiūra su instrukcijomis.

Nauja skalbykla Jums

TRINITY HAND LAUNDRY

Rūbų valymas ir prošinimas

VELTUI skalbinius pataisome ir adome

926 DUNDAS ST. W. (prieš lietuvių bažnyčią) TORONTO

priešais lietuvių bažnyčią.

Pilnas pasirinkimas geriausių LAIKRODŽIŲ, BRANGENYBIŲ, SIDABRO ir PARCELANO indų.

Taisome visų rūšių laikrodžius ir smulkius aparatus su 1 metų garantija. Kviečiame atsilankyti!

TEL WA—68/2

587 QUEEN ST. W. TORONTO

QUEEN WEST FURNITURE CO

Didelis pasirinkimas naujų ir vartotų baldų:

- lovų komplektai,
- stovamos mašinos,
- krosnys ir tt.

Kalbame slavų kalbomis.

RUTH FROCKS

Moteriškos suknelės, kostiumai, paltai, apatiniai, kojines ir kt.

Duodame lengvam išsimokėjimui

1637 Queen St. W. (prie Roncesvalles) Toronto. Tel. LO 7882

DANTISTAS

Dr. ELIAS WACHNA

Priėmimo val. 10-12, 2-6
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais priima taip pat 7-9 p.p.
386 Bathurst St. Toronto
Tel. EL—6515

Dr. William J. Zinchesin

B.A., M.D., L.M.C.C.

GYDYTOJAS ir CHIRURGAS

Priėmimo valandos 2—4.30 ir 7—9 po pietų.
386 Bathurst St. Toronto
Tel. WA 1344;

Lietuvio radio mechanikas

L. KOCIUS

949 DUNDAS ST. W. netoli lietuvių bažnyčios. Tel. WA 1691

priima pataisymui visų rūšių radio aparatus. Darbas atliekamas gerai ir sąžiningai. Kreiptis nuo 9 iki 2 val. popiet

UKRAINEČIAI LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

įsikūrę prieš 27 metus

CARDINAL & SON

366 Bathurst St. Toronto

Tel. WA—9954

CITY FURNITURE COMPANY

Visų rūšių baldai ir elektriniai įrenginiai

DUODAMA LENGVAM IŠSIMOKĖJIMUI

3697 DUNDAS ST. W. TORONTO. TELEF. LY—9921

Lietuviška Baldų Krautuvė

"ATLANTIC CITY UPHOLSTERING CO"

Sav. J. Kamichaitis

899 BLOOR ST. W. TORONTO.

Tel. LO-1438

Užėikite —

prie Jūsų būdnios

932 Dundas St. W.
Toronto**J. Kudlowsky**

- LAIKRODŽIAI
- BRANGENYBES
- PAPUOSALAI

Taisomi visų rūšių
laikrodžiaiDĖMESIO! Norėdami pirkti ar parduoti namus,
ūklius, viešbučius kreipkitės į**FRANK PSZON**

REAL ESTATE & BUSINESS BROKER

762 Dundas St. W. (prie Bathurst g.) Toronto

Telefonai:

Istaigos: AD 3588

Buto: LA 9458

Didžiausias pasirinkimas lietuvių apgyventam rajone.
Čia Jūs rasite mandagų ir sąžiningą patarnavimą

Lietuviška rūbų valykla

RE-NEWProsiname ir taisome. Paimame ir pristatome į namus.
Sav. J. SINKUNAS — 415 RONCESVALLES AVE. (prie
Howard Pl.) Toronto. Tel.: LL-1451.

PETRAS KAIRYS

MESOS IR VISOKIU VALGOMU PRODUKTU

KRAUTUVĖ ir VALGYKLA

889 Dundas St. W. Toronto, Ont. — Tel. WA 0062

Visi mieli tautiečiai maloniai kviečiami atsilankyti.
Puikus ir greitas patarnavimas**MARGIS DRUGS**

Jonas V. Margis Phm. B.

19 St. John's Road (prieš 3131 Dundas St. W.)

Parduodama Penicilin, Streptomycin ir kiti moderniški
vaistai. Paruošiami vaistai pagal receptus.
Kosmetika: Yardley's, Richard Hudnut — Max Factor ect.

Telefonas

MU-9543

Pristatoma į namus

visame Toronte

Telefonas

MU-9543

A. RUŠENO LIETUVIŠKA AUTO REMONTO DIRBTUVĖ

Intersection Body & Fender Repair"Dulux" ir "Duco" dažymas. Radiatorių sutvarkymas ir kt.
2692 DUNDAS ST. W. TORONTO, Ont. TEL: RO-1509Susirgus
kreiptis į**YARNEY CLINIC**slavų Medicinos klinika, vadovaujama Dr. W. I. Yarmey
314 Bathurst St. Toronto, Ont. Tel. EL 7146.Visų rūšių laikrodžius, puošmenas ir brangenybes
rasite 10 — 15% pigiau, negu kitur, pas**LAIKRODININKA**turintį 30 metų profesinę praktiką
Kalbu lenkiškai

M. MALINA — 1187 DUNDAS ST. W. TORONTO

Užsisakykite anglis

VASAROS PAPIGINTA KAINA

PARLIAMENT FUEL CO.

Savininkas lietuvis Augustinas Underhill (A. Underhill)
Telefonas RA 4414 304 Sackville St. Toronto**Sūlome mūsų pačių bliuzes — sijonus**Prijimame moteriškų rūbų užsakymus
Darbas garantuotas ir pigus.

Moteriškos kelnės ir apatiniai

Fortune Ladies Wear

789 Queen St. W. Toronto

Wallstreeto piratasKai pagarsėjęs komunistų
bendrininkas Wallace susigėdė
ir jų atsisakė, komunistų "Daily
Worker" jį išvadino Wallstreeto
piratu, kurio charakterį, prive-
dus jį prie tokio kolonialinio
karo paremimo, buvę galima
pastebėti jau ir tada, kai puolęs
komunistus ir bandęs suderinti
Sovietų ir JAV politiką.**Stalino dievinimas tęsiasi**Rumunijos dar vienas iš Du-
nojaus miestų, Brasov, kaip
praneša Sovietų licencijuota ži-
nių agentūra, pavadintas Stali-
no vardu.Minėtus žinių agentūros tel-
gimu, miesto vardo pakeitimas
padarytas "išreiškiant vietos
gyventojų valią" ir tas įvykis
dargi sutaps su šeštomis me-
tinėmis sukaktuvėmis kaip rau-
donoji armija "išvadavo Rumu-
niją iš kapitalistų jungo"...**Kiek Kanados karys gauna
algos?**Pranešama, kad į specialius
dalinius užsienio tarnybai ver-
bujamųjų atlyginimas bus toks
pat kaip krašto kariuomenėje:
kareivui per mėnesį \$122 ir \$30
priedo žmonai, seržantui \$161,
leitenantui \$254, kapitoniui \$286.**Kaip Toronte kilo pieno kaina**Maisto produktų kainos kyla.
Reikia manyti, kad skaitytojams
bus įdomu prisiminti pieno ka-
nos kilimo "istoriją".1946 m. birželio mėn. Toronte
pieno kvorta kainavo 11 centų.
Kiek vėliau taisy pat metais pa-
kilo iki 13 centų, o 1946 m. rug-
sėjo mėn. — jau pasiekė 16 c.
1947 m. lapkričio mėn. — kvor-
ta pieno kainavo 18 centų, 1949
m. kovo mėn. — 19-21 centų,
o dabar — mokėsime net 20-
22 centus.Nuo 1946 m. birželio mėn. iki
šio laiko pragyvenimo kainų
indeksas pakilo 34%, o vien tik
maistas — 50% (turima galvo-
jvairūs maisto produktai), o pie-
nas, kaip matome, per tą laiką
pabrango netoli 82%.**D. HOLOTA REAL ESTATE**Pirkimo — pardavimo
tarpininkas.496 Queen St. W.
(prie Denison Ave.)
Tel. WA-5232 Toronto**Stanley Shoe Store**Aukščiausios rūšies moterų,
vaikų ir vyrų batai, norma-
laus dydžio ir platus (EE—
EEE).1438 Dundas St. W. Toronto
(prie Gladstone)**"EUROPA" FOTO STUDIO**615 Queen St. W. Toronto
Telef. WA 6848Mūsų specialybė: vestuvi-
nės, šeimų nuotraukos ir
spalvoti portretai.
Darbas pirmos rūšies.**Dr. F. W. TICKETT**GYDYTOJAS ir
CHIRURGASPriėmimo valandos 2—3 ir
7—9 po pietų11 Gore Vale Ave. Toronto
Telef.: WA 3754

Dantistas

Dr. Chas. OKUN838 Dundas St. W. Toronto
(kampas Euclid Ave).
Priima vakarais pagal su-
sitirimą. Tel. WA 9822.**Pabrango žmonos**Izraelio teritorijoje gyvenan-
tieji arabų šeimai neseniai buvo
pasirūpę delegaciją pas tikrų
ministrų, kurį paprašė įvesti
kontrolę... žmonių kainų!— Mūsų jaunimas, — aiški-
nosi šeimai, — aktyviai daly-
vauja paprastai pakilusių mergaičių
kainų, yra priverstas mesti į
avantūras. Dar tik prieš metus
tėvas dukros išpirkimui tenki-
nos \$420, o šandien jau rei-
kalauja \$1400 ir dar daugiau. Ir
kaip gali gyventi musulmonas
jaunuolis prie tokio plėšikavi-
mo? Ar jis gali svajoti apie įsi-
gijimą, nebe kelių, bet nors vie-
nos žmonos? Beduino gyven-
mas darosi nebeįtikinamas...Esą, beduinių jaunimas dėlto
linkęs dėtis su komunistais, ku-
rie žadą žmonių veltui duoti.
Keistos kalbos? Bet nepamirš-
kim, kad tai islamo rytai.**Edda Mussolini — Ciano**Grafinė Edda Ciano, suau-
dytojo užsienio r. ministerio
našlė, atrodo sekasi geriausiai
iš visos buv. Italijos diktatoriaus
šeimos. Finansuojama vienos
savo draugės, ji leidžia žurnalą
— savaitraštį "Insieme", turinti
neblogą pasisekimą. Pati re-
daktorė jo populiarumą sten-
giasi didinti kiekviename Nr.
papasakodama ką nors pikan-
tiško iš intymaus savo tėvo ar-
ba vyro gyvenimo. Šios rūšies
jos pasakojimai, deja, šli gražu
neatstuoja gražiai nei jos pa-
čios.**SHIFF'S**VALYMAS —
PROSAVIMAS —
PATAISYMAS —
Kalbame lietuviškai
909 Dundas St. West. Toronto
Telefonas ELgin 8649**DANTISTAS**

J. A. GORCHYNSKI

B. A., D. D. S.

312 Bathurst St.

Bathurst Medical Building
Telef.: AD-6373 TorontoBR. BUKOWSKA, R. O.
AKIU SPECIALISTETikrą akis ir pritaikau akinius
suagusiems ir vaikams.
Priėmimo valandos: kasdien
nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak.
Sėkmadienis pagal susitarimą
55 St. John's Rd., W. Toronto.
(kampas 94 Laws St.)
Tel. LYndhurst 0052

AKIU SPECIALISTAS

L. LUNSKY, R.O.Pritaiko akinius visoms
akvi defektams. Išdiria akių
nervus, kurie dažnai suke-
lia galvos skaudėjimą ir
nervingumą.
Kalba slavų kalbomis.
470 College St. W. Toronto
Tel. RA 3924**Naujieji Romeo ir Julija**Šekspyro herojai atėjo nū-
dienėje Graikijoje.Praeitą mėnesį visą Graikiją
sujaudino ir ant kojų pastatė
dviejų Kretos varžovių šeimų
naujas konfliktas.Kefaloughianis šeima vi-
daus kovų metu buvo pasižy-
mėjusi kaip karaliaus šalinin-
kų ramtis, o Petrakogeorgi bu-
vo vadov liberalų respubliko-
nų. Bet šis turėjo gražiolę 19
metų dukrą, kurią Kostas Kef-
aloughianis įsimylėjo ir vieną
gražią dieną pagrobė. Tėvas ir
giminės mergaitės pakėlė trūk-
mą ir surinkę apie 2000 savo
šalininkų ruošėsi nubraišti gro-
biką, kurį, apsigyvenusį su pa-
grobtąja kalnuose, stoji ginti
maždaug tiek pat jo šalininkų
ir bičiulių. Mergaitės brolis Her-
kulas, kuris dabar kaip inžinie-
rius dirba Detroit, JAV, parei-
škė taip pat vyksias namo, kad
galėtų dalyvauti kare, bet at-
rodo, kad viskas aprims.Kai, norėdama sutrukdyti na-
mų karą, įsikūso vyriausybė ir
"nusikaltėlių" iš kalnų nugabeno
pakalnėn, pasirodė, kad pagr-
...bimas įvyko su mergaitės žinia,
kad jie tuojau pat susituokė
net prieš paties patriarcho ir kad
dukrelė nepanorėjo grįžti pas
tėvus, bet nusekė paskui vyrą
į areštą. Patriarchas vedybas
laiko teisėtomis, tad Kostas
Kefaloughianis ilgą klapatų
vargu ar beturės.Areštą jis laikomas "už lat-
kymą ginklo be leidimo", o jo
žmonelė tuo tarpu pasislėpė,
kad giminės nesurastų.**Telsme**Teisėjas: — Gal pasakytum,
kas ten tamstos ginčo su žmo-
na metu tarp jūsų pasimaisė?
Kaltinamasis: — Kočelas, kep-
tuvė, šešios, lėkštės ir arbat-
ninkas.**Prašė iškeisti**Berniukas sako krautuvini-
kui:
— Tėvelis prašė iškeisti šim-
tą dolerių.
— Gerai. O kur šimtinė?
— Tėvelis sakė, kad prisiųs
rytoj.**LIETUVIŠKA AVALINĖS**TAISYMO DIRBTUVĖ —
PARDUOTUVĖ

Naujausios mados.

Prieinamos kainos.

Sav. Ignas Astrauskas
1414 Dundas St. West. Toronto
Tel. KE 3881**Laidotuvių**

Direktorai

HARRY R. RANKS CO.

455 Queen St. W.

Tel.: WA-5370 Toronto

Vedėjas Bill Zaleschook

Nauja lietuviška valgykla ir
maisto produktų krautuvė**"ATLANTIC"**1330 Dundas St. W. prie Rushholm ir Lisgar St. Tel. ME 9347
Maistas gaminamas europietiška iš šviežių produktų. Daro-
mi įvairūs sviestiniai — sapdvičia Patarnavimas greitas.
Mieli tautiečiai prašomi atsilankyti ir įsitikinti
Valgykla atidaryta nuo 6 val. ryto iki 23 val. vakaro.
SAVININKAI: PREIKŠAITIS — BLEIZGYS — DAUGELA

LIETUVIS LAIKRODININKAS

FRANK BOCHULISTaiso ir parduoda naujausius įvairių rūšių laikrodžius.
Galima išsigyti žiedų, Toronto suvenirų; parduodamos įvai-
rios auksinės ir sidabrinės prekės. Už darbą garantuoja.
Kainos prieinamos.
Atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro.

272½ QUEEN ST. W. TORONTO.

GOLDENBERG'O moterų kirpykla

1138 DUNDAS ST. W. TEL. ME 8117

Atidaryta ir vakarais.

PLAUKŲ DAŽYMAS IR ŠVIESINIMAS
ILGALAIKĖS SUKUOSENOSŽili plaukai atnaujinami be dažų į
natūralią spalvą.

PATARIMAI VELTUL

LIETUVIŠKAI KALBĄS KAILININKASParduodami gatavi ir siuvami pagal Jūsų užsakymą
kailiai. Kailinių taisydas ir persiuvimus
Duodama lengvam išsimokėjimui.**BERGMAN FUR CO TORONTO**

197 Spadina Ave. Prieš atėidami skambinkite: EL-6509

Duona, pyragaičiai, tortai

pristatomi į namus, skambinkite: LL-7445

BEAVER BREAD LIMITED

103 Lightbourne Ave. Toronto

"Reiškite jausmus gėlėmis — skambinkite AD 1618

THE VICTORY FLORIST

Festuvių puokštės, vainikai, dekoratyvinės gėlės bei vazonos

Sav. A. MERKER — 576 QUEEN ST. W. TORONTO

**Kas nori namus
arba biznį pirkti**arba parduoti, kreipkitės į mus.
Rasite teisingą ir nuosirdų patarnavimą.
Kalbame lietuviškai — klauskite Peter

Robert P. Rice Real Estate

888 College St. Toronto. Tel. LA 1277

Lietuvis fotografas A. GARBENIS

LAFAYETTE STUDIO 2182 Dundas St. W. Toronto

Naujai atvykusiems lietuviams

laikina nuolaida — vestuvių nuotraukos

Prieš atėidami, skambinkite: KE-5364

\$12 už tuziną

Jaunystės grožį įamžinti

patikėkite tik savo

VAKAMS PUSĖ KAINOS,
jei išsikirpę atsiėsite
ši skelbimą.**LUNA foto studijai**

575 WELLINGTON ST. W. TORONTO, TEL. PL 5717

TORONTO, Ont.

Lietuviška mokykla

Nuo sekančio šeštadienio, rugsėjo 16 d., Toronto lietuvių parapijos lietuviškoji mokykla pradeda mokslo metus. Pamokos vyks, kaip ir pernai, šv. Pranciškaus parapijos mokyklos patalpose kas šeštadienis nuo 3 val. po pietų. Mokykloje bus dėstoma lietuvių kalba, rašyba, skaitymas, Lietuvos istorija, geografija, tityba ir dainavimas. Dėstytojai yra pakviesti cenzuoti lietuvių mokytojai. Pernai šią parapijos mokyklą lankė apie 85 mokinius. Tėkai laukia, kad lietuvių tėvai įvertins lietuviškojo žodžio ir rašto reikšmę, ir tvarkingai savo vaikus leis į šią mokyklą.

Paminėta Tautos Šventė

Šių metų rugsėjo 8 d. Tautos šventės minėjimas Torontė įvyko sekmadienį, rugsėjo 10 d. Minėjimas pradėtas Toronto lietuvių bažnyčioje, kur per visas pamaldas buvo pasakyti atitinkami pamokslai. Sumos metu įspūdingą pamokslą pasakė klebonas kun. P. Ažubalis. Šventinę nuotaiką bažnyčioje dar labiau padidino p. St. Kairio smuiko garsai. Ypač garsioji klasikinė Gounod "Ave Maria" ne vienam išspaudė ašarų.

3 val. p.p. didelė lenkų salė nebesutalpino į minėjimą suplaukusios torontiškių mūšios. Minėjimą pradėjo PLB Toronto LOKo pirmininkas p. Simonavičius, pakviesdamas susikaupimu pagerbti žuvusius. Po to sekė sveikinimai. Sveikino lenkų draugijos Polish National Union of Canada ir lenkų laikraščio "Głos Polski" vardu redaktorius p. St. Zybała, ukrainiečių organizacijos "Lyga of Ukrainian Liberation" vardu Dr. Huto ir latvių laikraščio Kanadoje "Brīva Balss" vardu redaktorė p. B. Senkeviča. Visi sveikintojai išreiškė mintį, kad visos kaimyninės tautos galės pasiekti laisvę tik bendrai veikdamos ir viena kita pasitikėdamos.

Po sveikinimų ėjo dvi paskaitos: Gen. Konsulo p. V. Gylis ir Dr. Kaškelio. P. Konsulas kalbėjo apie Vytauto gaidynę, o p. Dr. Kaškelis teoretiškai nagrinėjo komunizmą. Tautos šventės minėjimuose, kur dalyvauja įvairių pažiūrų žmonės, gal reiktų paskaitose vengti nors dalį klausytojų įžeidžiančių pa-lyginimų, kaip pavyzdžiui lyginant katalikybę ir komunizmą, popiežių ir Stalingą.

Meninėje dalyje įspūdingai pasirodė operos solistė p. Ra-zevičiūtė, smuikininkas St. Kairys, pianistė p. Damutė Rautens, p. Narbuto diriguojamas

Lietuviškas Toronto lie-

jungtinis Toronto lie-
ras ir tautin' šok'
Ypatin... buvo
programos... ka... Nar-
butui... us daina-
vo, soko "Kalvelė".
Tenka... išiaugti, kad da To-
rento lietu. chorai pagaliau
vėl suėjo bendrai dainai.
Pabaigai buvo perskaitytos
rezoliucijos. P. Simonavičius
padėkojo visiems kuo nors prie
šventės prisidėjusiems ir kartu
pasidžiaugė, kad šių metų Ka-
nados Tautinėje Paradoje lietu-
viai ypač gražiai pasirodė tiek
savo paviljonu, tiek menine
programa.
Minėjimui dailiai konferavo
p. Kačanauskienė.

KLKKD Sparustuvės Fondo
narių susirinkimas

KLKKD Sparustuvės Fondo na-
rių susirinkimas kviečiamas š.
m. rugsėjo mėn. 16 d., šeštadie-
nį, 7 v. vak. "TZ" redakcijos pa-
talpose. Dienotvarkėje: 1. Laik.
Valdybos pranešimas, 2. Sta-
tuto priėmimas, 3. Einamieji rei-
kalai.

Narys, negalįs susirinkime
dalyvauti, būtina prašomas
raštu įgaluoti kitą asmenį.

Prieš susirinkimą dar bus
galima įsirašyti į Fondo narius,
sumokant bent vieną 10 dol.
įnašą. Fondo Laik. V-ba.

Susirinkimas

Rugsėjo mėn. 17 d., sekma-
dienį, tuojau po pamaldų, para-
pijos salėje įvyks K. Liet. Kat.
Moterų Dr-jos Toronto sk. susi-
rinkimas. Po susirinkimo naujų
narių priėmimas.

KLKM Dr-jos Toronto sk. V-ba.

Susirinkimas

Rugsėjo mėn. 21 d., ketvirta-
dienį, 7.30 val. vak. parapijos
salėje įvyks KLKM Mergaičių
sekcijos susirinkimas.

Dienotvarkėje: įdomi paskai-
ta bei svarbūs pranešimai.

Kviečiame visas mergaites
skaitlingai dalyvauti.

Valdyba.

Padėka

Visiems mane parėmusiems
tautiečiams, sušelpusiems ir
prisidėjusiems materialiai ir
moraliai prie mano velionies
vyro paminklo pastatymo;

Aukais rinkusiems: pp. Vy-
tautui Petrauskui, Pranui Kaže-
mėkui ir Leonui Kuzmickui;
Toronto liet. parapijos klebo-
nui kun. P. Ažubaliui paminklą
pašventinusiame ir atlaikiusiam
pamaldas

Nuoširdžiai dėkoju
E. Junevičienė.

Kanados Tautinė Paroda pasibaigė

Kanados tautinė paroda, in-
didelio gyvumo į Toronto
areniną, praeitą šeštadienį
pasibaigė sulaukusi rekordinio
2.723.000 lankytojų skaičius.
Lietuvių pasirodymą su dai-
na ir šokiais mes jau minėjome
praeitame "TZ" numery.

Minėjome taip pat ir apie lie-
tuviškąjį skyrių. Primintina dar,
kad veik visą parodos metą
prie lietuviškojo skyriaus nuo-
lat budėjo p. Tamošaitienė arba
sesutė p. Mažeikaite, demons-
truodamos audimą. Greta jų
staklių buvo padėtos lankyto-
jams skiriamas informacinis
4 pusl. leidinėlis "Lithuanians
at the CNE in Toronto 1950", ku-
riame pradžioje duodama bend-
rų informacijų apie Lietuvą,
o antroje dalyje apibūdinamas
lietuvių skyrius šioje parodoje.
Leidinėlio viršelis buvo paga-
mintas dail. T. Valiaus, o pas-
kutiniame puslapyje dar įdėta
VD Kultūros Muziejaus klisė.
Leidinėlio buvo atspausdinta
5000 egz. ir visi jie išėjo. Į pa-
rūpino Toronto ALOK.

Parodai prasidėjus lietuviai
susidūrė su dviem maloniom
staigmenom. Pasirodė, kad
Grandstand kasdieninėje muzi-
kinėje programoje dalyvauja
Metropolitan operos solistė PO-
LYNA STOSKA — STOSKŪTĖ,
asistuojama choro dainuojanti
5-jame programos numeryje
"Waltzing under the Stars".

Torontiečiams buvo visai
nauji, kai sužinojo, kad US
Airforces Simphonie Band, ku-
ris kasdien bent du kartus kon-
certuodavo parodos Band Shell.
Tais trumpi įspūdingai, daugia-
usia prisimenant gintarą, ir pasi-
kalbėjimas su ten tuo metu bu-
dėjusia p-le Mažeikaite.

J. Jesulaitis, gimęs Caldale,
Pa, 1916 m., o tėvai kilę iš Eu-
driškų km., Žaliosios valsč.

Baigęs muzikos skyrių prie
Naujosios universiteto, kurį lai-
ką dirbęs armijos, o vėliau per-
gėjęs į oro laivyno simfoninį or-
kestrą. Kariuomenėje esęs jau
14 metų ir dabar turi Chief
Warrant officer laipsnį, iš karo

meto turi 8 pasižymėjimo žen-
klus. Fronte buvo 3 metus. Į JAV
grįžo 1946 m. Iš Toronto vyks-
ta į Vašingtoną, kur gyvena jo
motina ir kur yra orkestro būs-
tinė. Po dviejų savaitių atosto-
gų J. J. su visu orkestru vyks į
Floridą, o rudenį grįš į Nau-
jorką kur turės eilę koncertų.

J. J. tėvas buvo angliakasis,
miręs prieš 10 m. Turi dar brolį
ir dvi seseris.

Programoje įrašyta Scramo-
lin "Lithuanian Rapsody" or-
kestro nebuvo išpildyta, nes ne
buvo surępeta.

Parodos pabaigai Toronto
ALOK Women Building antra-
jame aukšte buvusiam resto-
rane dalyviams menininkams
pagarbi surengė pietus. Daly-
vavo Polyna Stoska su motina,
J. Jesulaitis, Moterų skyriaus
parodos vedėja Kate Aiken, pa-
rodoje savo darbus išstatę me-
nininkai, p. Gen. Konsulas su
ponia, Ontario šachmatų čem-
pionatą laimėjęs P. Vaitonis,
LOK keletas narių ir parodos
reikalams daugiausia rūpėsčio
skyrusių visuomenininkų. Ta
proga P. Stoska ir K. Aiken bu-
vo dovanotos lietuviškos lėlės,
o J. Jesulaitis lietuviškų raštų
kuklaraištis.

Šiurmetinis lietuvių pasirody-
mas parodoje buvo tikrai įsidė-
mėtinas ir turėjęs pasisekimo
lankytojų tarpe, tačiau spaudo-
je atgarsio nesulaukė. Tik rug-
piučio 29 d. The Globe and
Mail Nr. prisiminė lietuvių sky-
rių, bet ir tai paviršutiniškai.
Tai trumpi įspūdingai, daugia-
usia prisimenant gintarą, ir pasi-
kalbėjimas su ten tuo metu bu-
dėjusia p-le Mažeikaite.

* * *

P. Vaitonis Ontario čempionas

Povilo Vaitonio CNE laimėtą
Ontario šachmatų čempiono ti-
tulą angliškai laikraščiai prane-
šė aiškiai pažymėdami, kad tai
lietuvis tremtinys, Kanadon at-
vykęs 1948 m. ir dirbęs Hamil-
tone siūlių fabrike.

HAMILTONO LIETUVIŲ DRAMOS MĖGEJŲ BORELIS

TORONTO Rugsėjo 22 d., penktadienį, 400 Bathurst Str.
(po Ukrainiečių bažnyčia), stato

K. INČIŪROS 4 VEIKSMŲ DRAMĄ

Dr. Vincas Kudirka

Maloniai prašome visus atsilankyti.

HLDMB Valdyba.

Aviacijos diena

Toronto Flying Club rugsėjo
5 d. paskelbė, kad rugsėjo 16
d. iš Malton aerodromo rengia-
ma aviacijos diena su didele
programa ore, dalyvaujant 3
oro laivyno brogdoms. Tai
bus didžiausias oro paradas
nuo karo pabaigos, kuris užsi-
tęs visą dieną. Torontiečiai tu-
rės ko pasižiūrėti. Dalyvau-
s daliniai iš kitų miestų aerodro-
mų ir civilinių oro susistekimo
linijų lėktuvai.

Anglų kalbos ir pilietybės
kursai

praeitais metais Torontė veikė
šių mokyklų patalpose: Har-
bord Collegiate, Bloor Collegia-
te, Central High School of Com-
merce ir Ryerson Public School.
Jose visose mokėsi 4.702 moki-
niai. Šiais metais numatyta ati-
daryti tokiuos kursus dar North
Toronto Collegiate patalpose.
Iki šiol šių kursų išlaidas pa-
dengdavo mokyklų skyrius ir
provincijos valdžia 50%. Dabar
norima, kad prisidėtų federali-
nė vyriausybė, nes imigracija
esanti federalinės valdžios ži-
nioje.

Inž. Zenono Makono, kilusio
iš Mažeikių apskr., teško Stasė
Petrošienė: 1642 Ocean Ave.,
Santa Monica, Calif., USA.

"T. Z." SKAITYTOJAI

paraginkite ir savo pažįstamus
užsakyti "T. Žiburius". Jei
klebviens prenumeratorius
rašytų dar po vieną prenumera-
torių, "Tėviškes Žiburias" išsi-
laikytų be aukų.

Padėka

Nuoširdiai dėkojame: kleb.
kun. Ažubaliui už parūpinimą
š.m. rugsėjo mėn. 3 d. rengia-
mam koncertui ir pasilinksmini-
mams salės; koncerto progra-
mą išpildžiusiems: Kauno ope-
ros solistei Pranei Radzevičiū-
tei, akompanuotojai Damutei
Rautens, Toronto Vyrų Oktetui
ir jo vadovui V. Verikaitiui, po-
etui Pranui Kozuliui ir konferuo-
tojai Aldonai Kačanauskienei,
foto aptarnavimui.

prie tvarkos palaikymo ir bu-
dėjo vienokiu ar kitokiu būdu
o taip pat visiems, kurie pris-
taip gausiai atsilankiusiai.

Be to, padėka visuomenei,
KLKKD-jos Toronto sk. V-ba.

Padėka

Švenčiant rugsėjo 8 d. Tautos
Šventės Toronto lietuvių ko-
lonijoje, Toronto Apylinkės LOK
taria nuoširdžius padėkų
liet. parapijos klebonui kun. P.
Ažubaliui ir kun. Dr. J. Gutaus-

MONTREAL, Que.

Nauja parapija

Didžiausia Montrealio nau-
jiena bus įkūrimas naujos lie-
tuvių parapijos Verduno prie-
miestyje. Klebonu paskirtas Tė-
vas Jėzuitas kun. Kubilius; vi-
karu kun. A. Vilkaitis, kuris sa-
vo laisva valia pasitraukė iš
vikaravimo senjiai šv. Kazi-
miero parapijai. Šios klebonas,
kun. J. Bobinas, tokiu būdu, lie-
ka be lietuvių pagalbininko, ir,
pereitą sekmadienį, kaip būda-
vo seniau, pasikvietė pagalbon
vietinius prancūzų kunigus. Lie-
tuvių katalikų Montrealy, spė-
jama, jau tiek apščiai, kad už-
tenka 2 parapijoms.

Kor.
Nors šv. Kazimiero lietuvių
parapijos bažnyčia beveik
Montrealio centre, tačiau į ją
nuvykti iš Ville Lasalle, Ver-
dun ir kitų vakarinių ir pietinių
priesmiškių užima virš valan-
dos laiko. Užtai su entuziazmu
tų vietų montrealiečiai sutiko
naujos Aušros Vartų šv. Pame-
lės Marijos parapijos įsteigimą.

Pirmosios pamaldos įvyko
rugsėjo 3 d. Gana erdvi, kadai-
se buvusi ainių bažnyčia, vos
sutalpino dalyvius. Pamaldos
praėjo lietuviams įprastoje dva-
sioje, su "Pulkim ant kelių",
"Šventas Dieve" ir eile giesmių
mišių metu, kurias kartu su p.
Piešinos vadovaujamu choru
giedojo ir visa bažnyčia. Ne
vienas ir ne viena nubraukė
susijaudinimo ašarą.

Kun. Jonas Kubilius, SJ, pasa-
kė gražų pamokslą, nuoširdžiai
kviesdamas visus į naujos pa-
rapijos statybą. Po pamaldų
įvyko parapijiečių susirinki-
mas, kuriame klebonas trum-
pai apibūdino parapijos kūri-
mo eigą ir nurodė, kad numato-
ma šias patalpas išnuomoti iš
aiurių parapijos su perspektyva
už metų jas nupirkti. Patalpų
nuomavimas — pirmojo ir ki-
tiesiems skubiems bėgamiems
reikalams tvarkyti pasiūlė iš-
rinkti laikiną komitetą. Išrinkti:
Marija Leknickienė, Juozas Že-
maitis, Leonas Balzarus, Stasys
Dauška, Kazys Vilčinskas, Ste-

ponas Kęsgaila, Magdalena
Vilimienė ir Ona Daudarienė.
Leonui Balzarui atsiskaičius iš
komiteto, į jo vietą įėjo kan-
didatas Julijonas Balsys.

Parapijų skiriamoji riba —
St. Laurent Blvd., tačiau, kas
norės, galės priklausyti vienai
ar kitai parapijai bet iš kurios
miesto dalies. Entuziastingi pa-
maldų dalyviai naujai para-
pijai suaukojo netoli \$1000. Au-
kos būsių ir toliau renkamos
Lietuvoje įprastu būdu — tik
vieną kartą per pamaldas ir
kiek kas gali.

Parapijai numatomos nuomo-
ti patalpos gana erdvios, talpi-
nancios bažnyčiai ir salė, ta-
čiau reikalingos nemažai re-
montų ir padailinimų. Klebon
kun. J. Kubilius, SJ, energinga
pradžią ir aktyvius parapijiečių
atsiliepimus neabejotinai žada
greitą naujo lietuviško židinio
sustiprėjimą.

Naujoji bažnyčia yra 377 Vil-
libord Str., Verdun, tel. YO
0144. Joje labai kukliame, trem-
tiniam įparsto ištaigingumo,
kambaryje gyvena ir pats pa-
rapijos klebonas kun. J. Ku-
bilius. Pr. R.

Parapijos atidarymas ir
Tautos Šventės minėjimas

Rugsėjo 10 d. 377 Willibord
St. Verdun įvyko oficialus Auš-
ros Vartų šv. Panelės Marijos
parapijos atidarymas ir Tautos
šventės minėjimas.

11 val. buvo atlaikytos iškil-
mingos pamaldos. Naujosios
parapijos klebonas Tėvas Kubi-
lius, SJ, pasakė tai dienai pri-
taikytą pamokslą. Per mišias
operos solistė E. Kardelienė iš-
pildė Gounod "Ave Maria" ir
Gordigiani "Maldą už tėvynę".
Muz. A. Piešinos diriguojamas
choras giedojo Gruodžio "Tėve
mūsų", L. von Beethoven "Gar-
bė Aukščiausiam" ir Damb-
rausko "Maldą už tėvynę". So-
liste akomponavo pianistas A.
Smilgevičius. Pamaldose daly-
vavo tautinė, Lietuvių savano-
rių-kūrėjų ir Montrealio skau-
čių vėliavos.

laikymą parodos metu, ir p.
Jankauskui už transporto talką.
Ruošiant parodos katalogą p.
Dr. Šapokai už teksto paruoši-
mą ir grafikui T. Valiui už katar-
logo viršelio projektą.

Ypatinga padėka p. A. Ta-
mošaitienei ir p. A. Mažeikaitei
už nuolatinį budėjimą, vargą ir
aiškinimus parodos lankyto-
jams, kartu ir toms mergaitėms
joms talkininkavusioms. Kartu
ir visiems prisidėjusiems prie
parodos lietuvių skyriaus pasi-
sekimo.

Parodos Muzikos dienos pa-
sirodyje ypatinga padėka To-
ronto jungtinio choro dirigentui
p. A. Narbutui; Tautinių šokių
grupę paruošusioms p.p. Valiu-
kaitei ir A. Kačanauskienei, vi-
siems choristams ir tautinių šo-
kių šokėjams, akordeonistams
už didelį pasižymėjimą, darbą ir
tinkamą pasirodymą. Liet. pa-
rapijos klebonui kun. P. Ažuba-
liui už patalpas ruošiant pro-
gramą, p. P. Petruičiui už orga-
nizacines pastangas šioje die-
noje.

Pasiekti šioje parodoje tau-
tinės propagandos laimėjimai
skiriami mūsų kenčiamieji bran-
giai Tėvynei Lietuvai.

Toronto Apyl. LOK.

Gal dar niekad taip nuo-
džiui ir galingai nesivei-
da iš sugeltų krūtinų...
čiančių tėviškę, už pave-
brolius, kaip šį kartą.

Po pamaldų įvyko m'
aktas. Montrealio Apyl. LOK
pirmininkas savanoris — kūrėjas
J. Navikėnas įžanginiu žodžiu
atidarė minėjimą. Minutės su-
sikaupimu ir trumpa maldą pa-
gerbti kritusieji už Lietuvos lais-
vę. Pirmoje programos dalyje
savanoris-kūrėjas buv. Lietu-
vos seimo narys p. Viliušis
skaitė paskaitą, padarydamas
vėlesniųjų metų politinę ap-
žvalgą ir išryškindamas prie-
žastis dėl kurių Lietuva vėl at-
sidūrė vergijoje. Antroje — me-
ninėje dalyje tautinių šokių
grupė pašoko "Kepurinę" ir
"Kubilą". Muz. A. Piešinos va-
dovaujamas vyrų oktetas pa-
dainavo St. Šimkams "Jau at-
ėjo rudenėlis", Bendoriams "Oi,
ko jūs liūdi" ir Gailevičiaus
"Romuvėnų maršą", o choras
— Navicko "Leiskit ir Tėvynę".
Gaidelio "O, tėviškes laukai"
ir Sasnausko "Karvelėli mėly-
nasis su soliste E. Kardelienė,
akomponuojant pianistui K.
Smilgevičiui. Minėjimas užbaig-
tas Kanados ir Lietuvos him-
nais

Montrealio lietuviškoji visuo-
menė į pamaldas ir minėjimą
atsilankė nepaprastai gausiai.
A. S.

— Rugsėjo 10, 11, 12 d. šv.
Kazimiero bažnyčioje praside-
da 40 valandų pamaldos, ku-
riose dalyvaus amerikiečiai
kunigai J. Valantiejis iš Watter-
bury, Conn., Tėvas pranciško-
nas Vaškys iš Kennebunk Port,
Me. ir kun. Bružas iš Massachu-
ssets. Naujos parapijos klebo-
nas kun. Kubilius pasakys sek-
madienį atitinkamą pamokslą
šv. Kazimiero bažnyčioje.

— Į Amerikos imigracijos
raštinę Montrealy atkeliamas
pareigas eiti inspektorius Vy-
tautas Širvydas, kuris tas pa-
reigas per 19 metų ėjo Rouses
Point, New York, ir buvo daž-
nas svečias bei veikėjas Mont-
realio lietuvių rateliuose.

Kor.

Įspūdinga ukrainiečių
manifestacija

Rugsėjo 10 d. Montrealyje
įvyko įspūdinga ukrainiečių
antibolševikinė manifestacija.
Šventė prasidėjo iškilmingomis
pamaldomis Notre Dame ka-
tedroje, kurias laikė iš Toronto
atvykęs Jo Ekscelencijos ukrai-
niečių vyskupas Izidor Borek-
ki. Po pamaldų jis pasakė turi-
ningą pamokslą. Bažnyčia bu-
vo pilnutėlė. Gražiai pasirodė
stiprus ukrainiečių choras.

Po pamaldų sekė didžiulė ei-
sena su vėliavomis ir plakatais
iš Place D'Arme į Dominion
Square — prie Nežinomojo Ka-
reivio kapo. Eisenoje, be "Union
Jack", Quebeco ir ukrainiečių
vėliavų, dar dalyvavo lietuvių
ir latvių vėliavos. Prie Nežino-
mojo Kareivio kapo kalbėjo uk-
rainiečių, Committee of New
Canadians ir lietuvių atstovai.
Lietuvių vardu kalbėjo agr. Pr.
Rudinskas.

Eisenoje ir prie paminklo da-
lyvavo keli tūkstančiai žmonių
ir bus bene pirmas toks skait-
lingas antikomunistinis pasiro-
dymas Montrealy.

L.

KINO "CENTRE" 772 Dundas St. W.

Toronto

Kasdien nuo 6 val. vak. Salėj atvėsintas oras

Ketvirtadienį — Šeštadienį (IX. 14 — 16).

1. "Komandos sukiyla auštant" su Paul Muni,
2. "Vaikas iš centrinės gatvės" su Robert Taylor,

Pirmadienį — Trečiadienį (IX. 18 — 20)

1. "Imperatoriaus valsas" spalv. su Bing Crosby,
2. "Dykumos madona" su Lynne Roberts, Don Barry

LINKSMI IR ĮDOMŲ PRIEDAI KIEKVIENOJ PROGRAMOJ

KRIMINALINE AR CIVILINE BYLA?

MES SUTEIKIAME JUMS

TEISINĘ — KALBINĘ PAGALBĄ

Tvarkome imigracijos, pilietybės, palikimų bylas; sudarome
darbo, buto garantijas, dokumentus, patvirtintus vertimus;
tarpininkaujame nuosavybę perkant, parduodant; atsto-
vaujame įmonėse, įstaigose; teikiame visokeriopą infor-
maciją; giname Kanados ir kitų kraštų lietuvių interesus.
Jums patarnavimus atlieka teisininkai ir kalbininkai, studi-
javę Amerikos bei Europos universitetuose.

JONAS J. JUŠKAITIS

108 St. George St., Toronto, Ont., Canada. Tel. KI 1494

Vertimai — Pamokos — Konversacijos

Surašomi ir verčiami įvairaus turinio raštai į anglų kalbą.
Duodamos anglų kalb. pamokos ir konversacijos pažengusiems

A. BAJORINAS

53 Oakwood Ave. Toronto, Ont.

Tel. MErose 8951

Kreiptis vakarais nuo 5.30 iki 6.30 val., išskyrus sekmi-
nius ir šventadienius.